

LÄNSI-SUOMEN SOTE –ALUE TULEE –OLETKO VALMIS?

Vertaileva analyysi Länsi-Suomen Sote –alueen kuntien kantokyvystä

Porin kaupungin sisäinen työryhmä: Timo Aro, Sirpa Kynäslahti, Marko Lundenius, Anna Tuomola ja Timo Widbom

31.10. 2014

Kaikki alkoi sote -kihlauksesta...23.3.2014

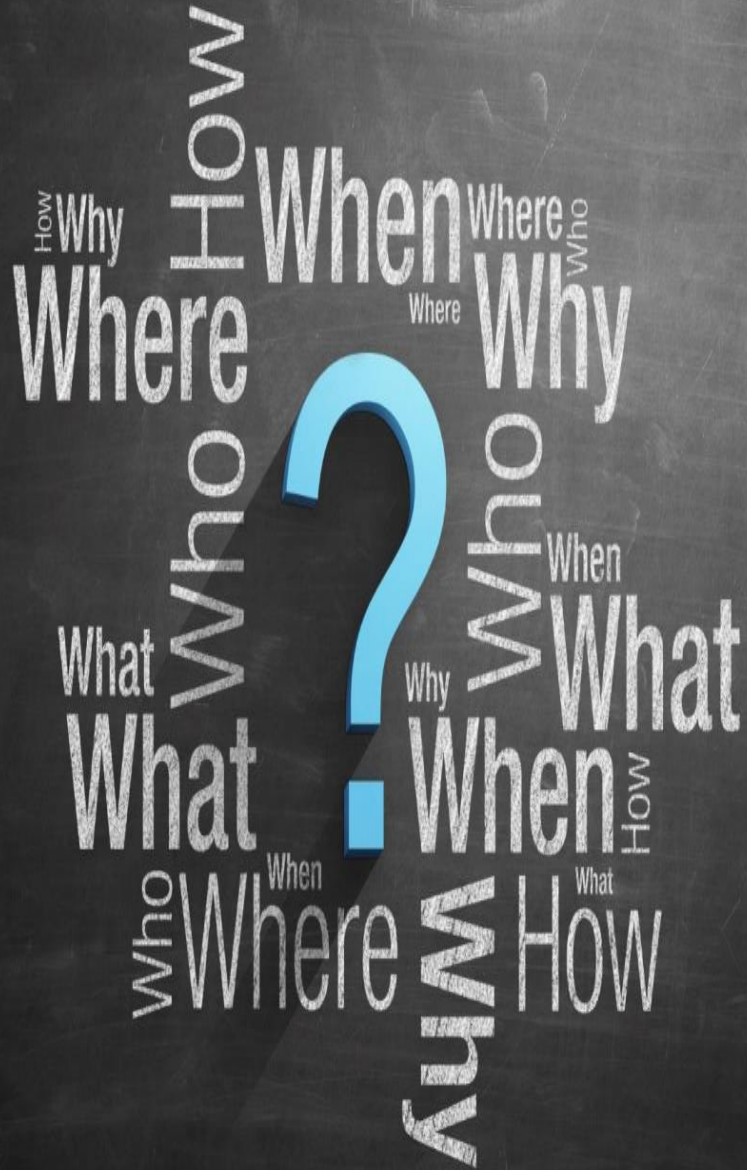

**”MISTÄÄN EI OLE
SOVITTU ENNEN KUIN
KAIKESTA ON
SOVITTU”**

SISÄLTÖ

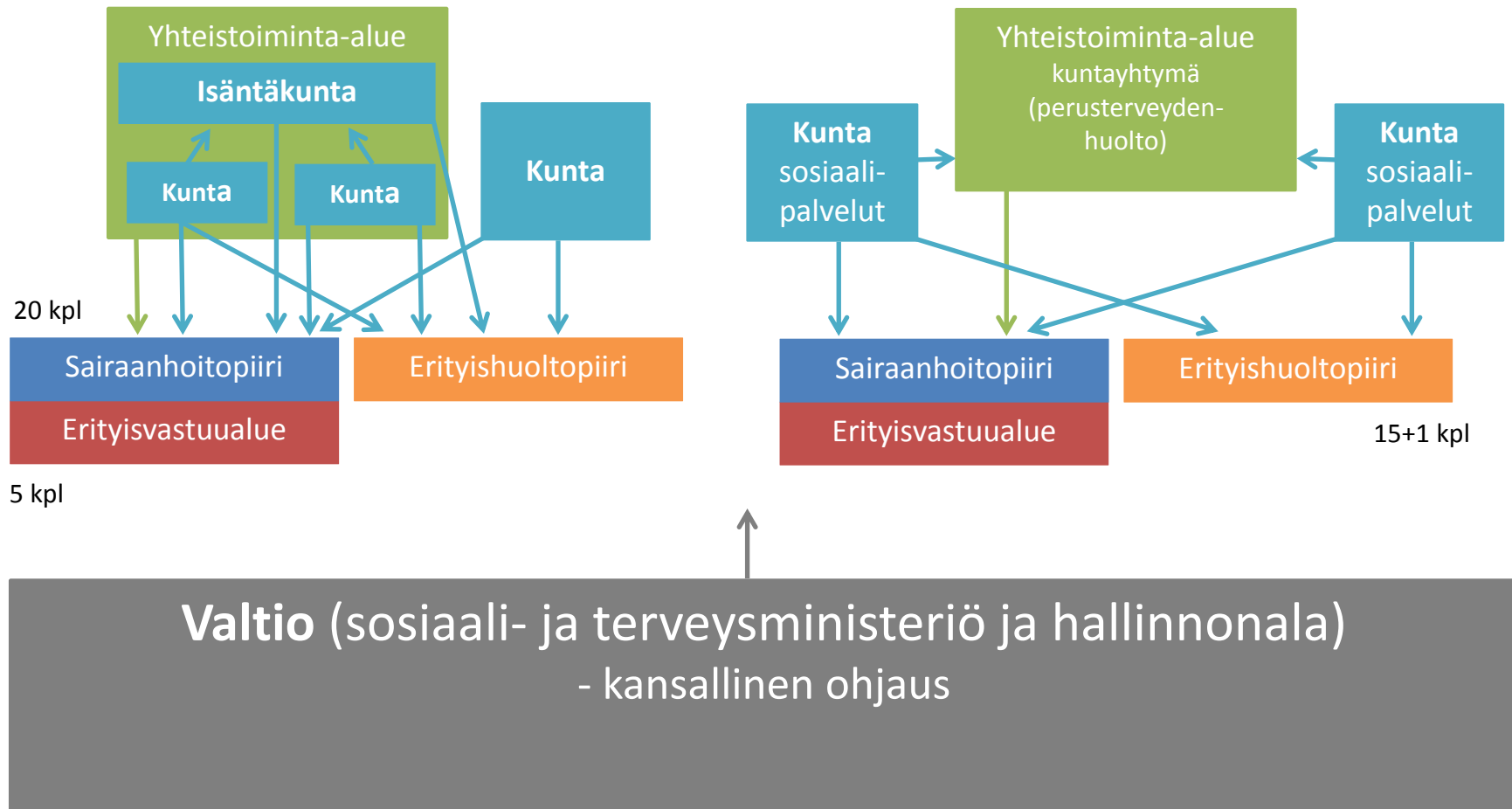
1. Sote –uudistuksen tausta lyhyesti
2. Mistä puhutaan kun puhutaan Länsi-Suomen Sote – alueesta: vertaileva kantokykyanalyysi alueesta ja alueen kunnista

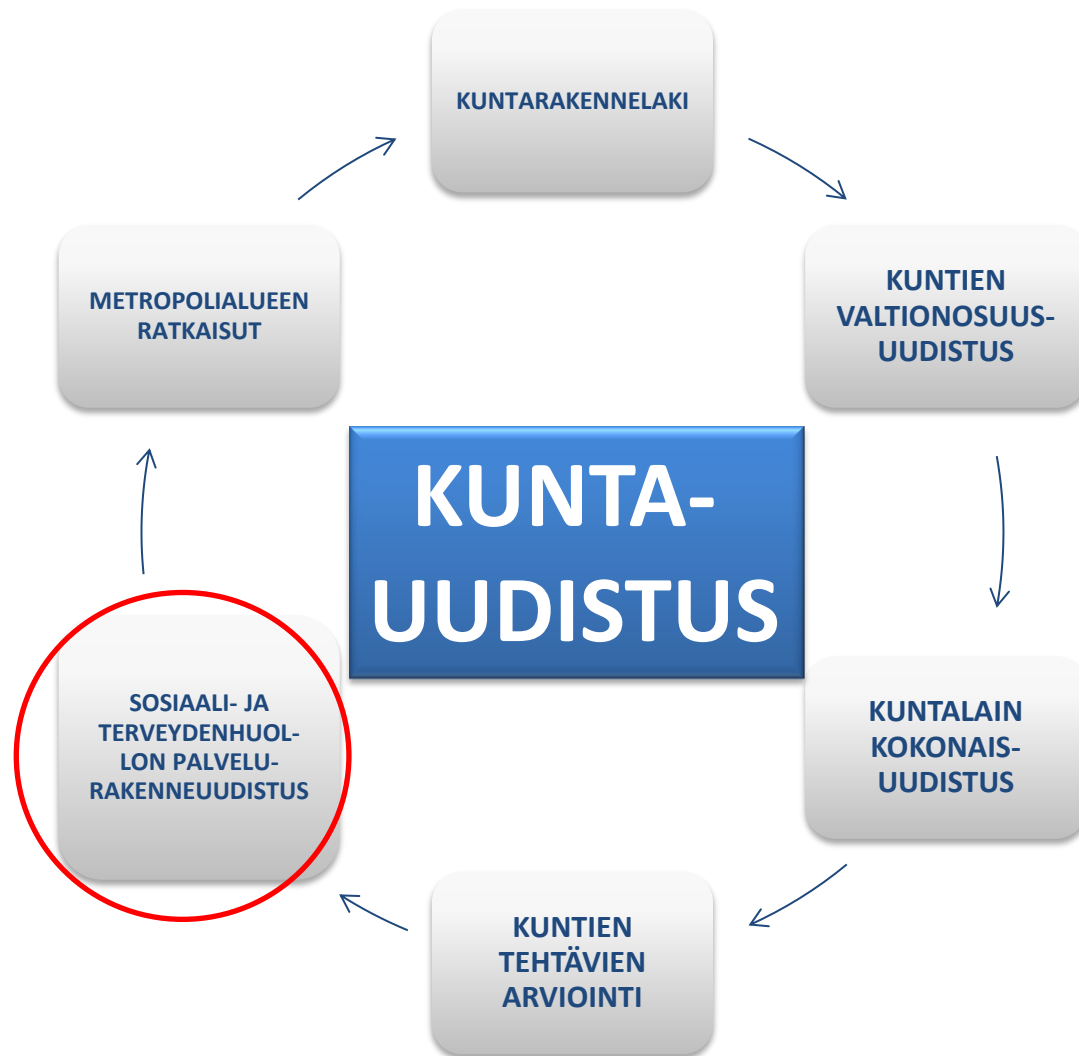
1. SOTE –UUDISTUKSEN TAUSTA LYHYESTI

Nykyinen järjestelmä

Sote –uudistus pähkinänkuoressa 1 (2)

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos on keskeinen osa laaja-alaista kuntamuutosta
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoituksena on **uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, tuottamista, hallintoa, suunnittelua, rahoitusta ja valvontaa.**
- Tavoitteena on, että sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään koko maassa **yhtenäisesti, asiakaslähtöisesti** lähellä palveluiden käyttäjiä sekä **laadukkaasti** täyttäen lainsäädännön velvoitteet ja asukkaiden tarve
- Muodostetaan lakiehdotuksen mukaan **viisi sosiaali- ja terveysalueen kunta-yhtymää** (sote-alueita), jotka rakentuvat nykyisten erityisvastuu-alueiden pohjalle.

Sote –uudistus pähkinänkuoressa 2 (2)

- **Kunnat rahoittavat sote-alueita tarve-painotetun kapitaatioperiaatteen mukaisesti:** kunnan rahoitusosuuteen vaikuttaa väestömäärän lisäksi väestön ikärakenne ja sairastavuus.
- Uudistuksen lähtökohta on **täydellinen (?) sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatio** vahvan alueellisen järjestäjän toimesta: **perus- että erikoispalvelut saman johdon ja budjetin alla**
- **Lisätään kansallista ohjausta:** perusteluina mm. erikoissairaanhoidon tehokkuuserojen kaventaminen, uuden teknologian ja alueiden välisen työnjaon hyödyntäminen sekä kansallisen normi-ohjauksen tehostaminen
- **Lähipalvelut varmistetaan (!...mutta miten?)** samalla kun järjestämisvastuuta keskitetään.

UUDISTUS MAHDOLLISTAA...

ainakin periaatteessa seuraavan
ikäikäisen toivelistan toteutumisen!

- 1 Yhdenvertaiset palvelut riippumatta asuinkunnasta
- 2 Toimivat palveluketjut
- 3 Hallinnon ja hallinnon raja-aitojen purkamisen sekä vähentää tarpeetonta palveluiden päällekkäisyyttä
- 4 Turvaa varhaisen puuttumisen ja siirtää painopistettä ennaltaehkäiseviin ja oikea-aikaisiin palveluihin
- 5 Kaventaa väestön hyvinvointi- ja terveys-eroja
- 6 Turvaa palvelujen rahoituksen (!)
- 7 Turvaa osaavan henkilöstön saatavuuden, osaamisen ja työhyvinvoinnin

Sairaanhoidon erityisvastuualueet, maakuntarajat ja sairaanhoitopiirit, väestö 31.12.2012

HYKS erva	1 869 617 as.	39 kuntaa
Helsinki ja Uusimaa	1 562 796	24 kuntaa
Etelä-Karjala	132 355	9 kuntaa
Kymenlaakso	174 466	6 kuntaa

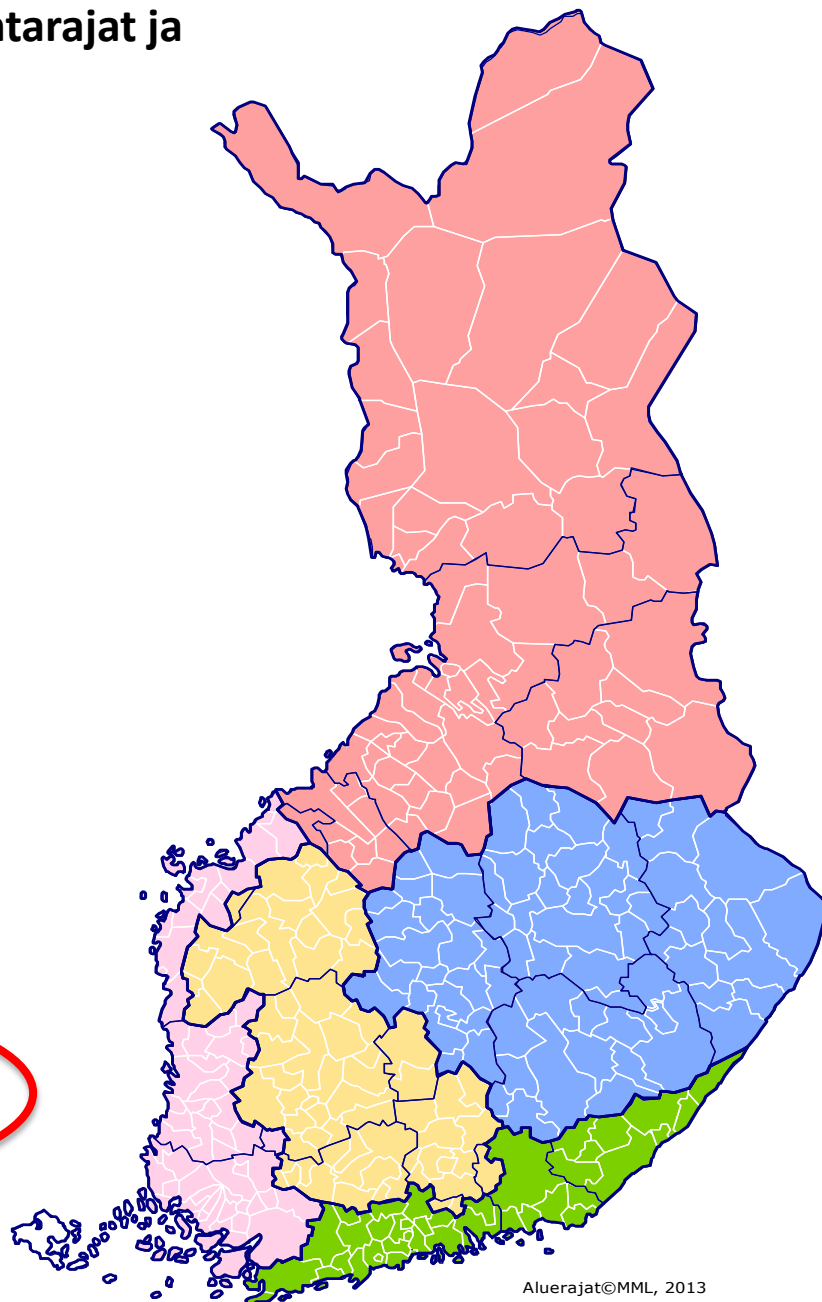
KYS erva	817 782 as.	68 kuntaa
Pohjois-Savo	248 233	20 kuntaa
Etelä-Savo	104 803	9 kuntaa
Itä-Savo	44 881	4 kuntaa
Keski-Suomi	250 369	21 kuntaa
Pohjois-Karjala	169 496	14 kuntaa

OYS erva	739 475 as.	68 kuntaa
Pohjois-Pohjanmaa	400 959	29 kuntaa
Kainuu	77 435	8 kuntaa
Keski-Pohjanmaa	78 237	10 kuntaa
Lapin	118 189	15 kuntaa
Länsi-Pohja	64 655	6 kuntaa

TAYS erva	1 106 115 as.	67 kuntaa
Pirkanmaa	518 157	23 kuntaa
Etelä-Pohjanmaa	198 944	19 kuntaa
Kanta-Häme	175 472	11 kuntaa
Päijät-Häme	213 542	14 kuntaa

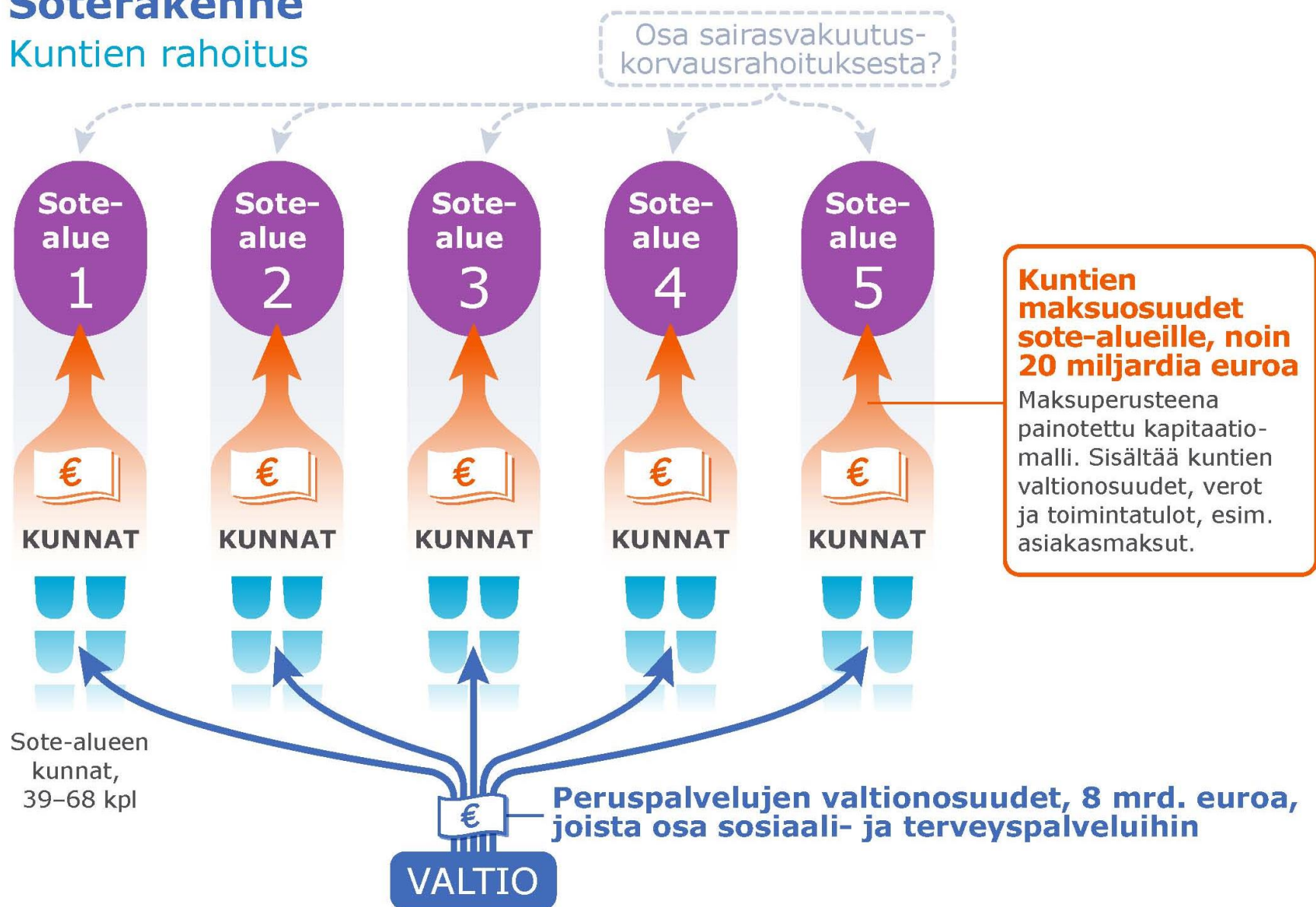
TYKS erva	865 184 as.	62 kuntaa
Varsinais-Suomi	472 139	29 kuntaa
Satakunta	224 934	20 kuntaa
Vaasa	168 111	13 kuntaa

Ahvenanmaa 28 501 as. 16 kuntaa

Soterakenne

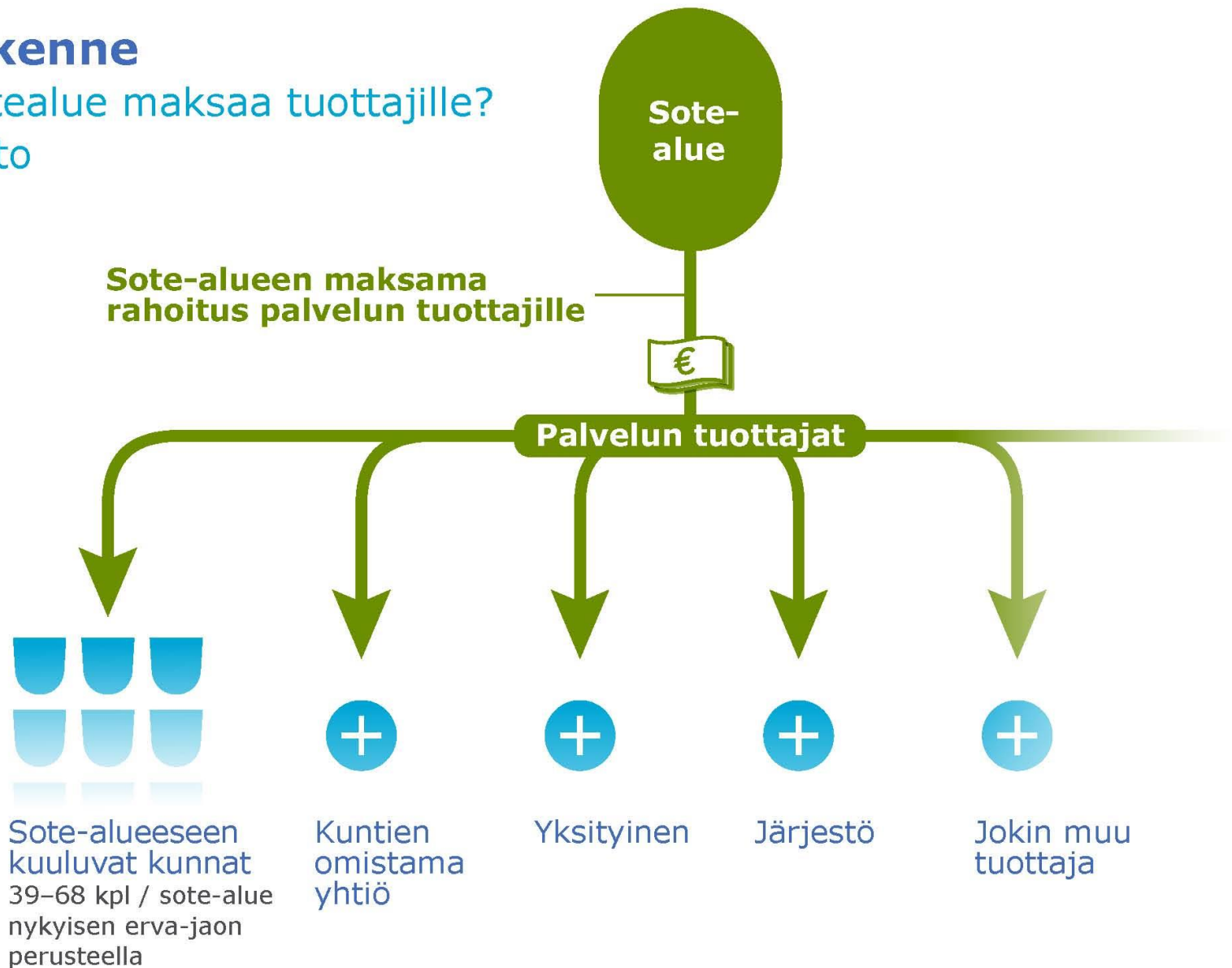
Kuntien rahoitus

Soterakenne

Miten sotealue maksaa tuottajille?

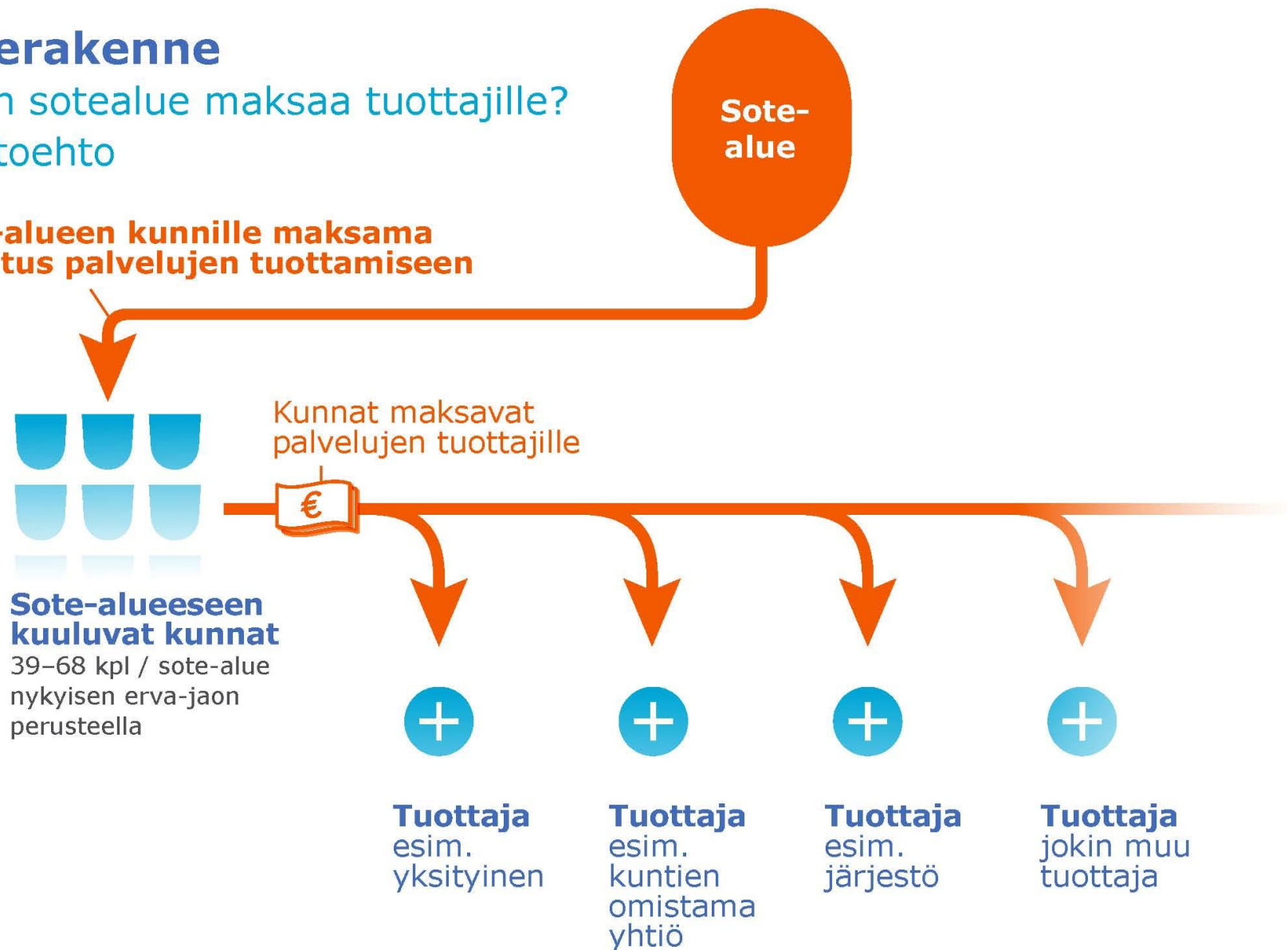
Vaihtoehto

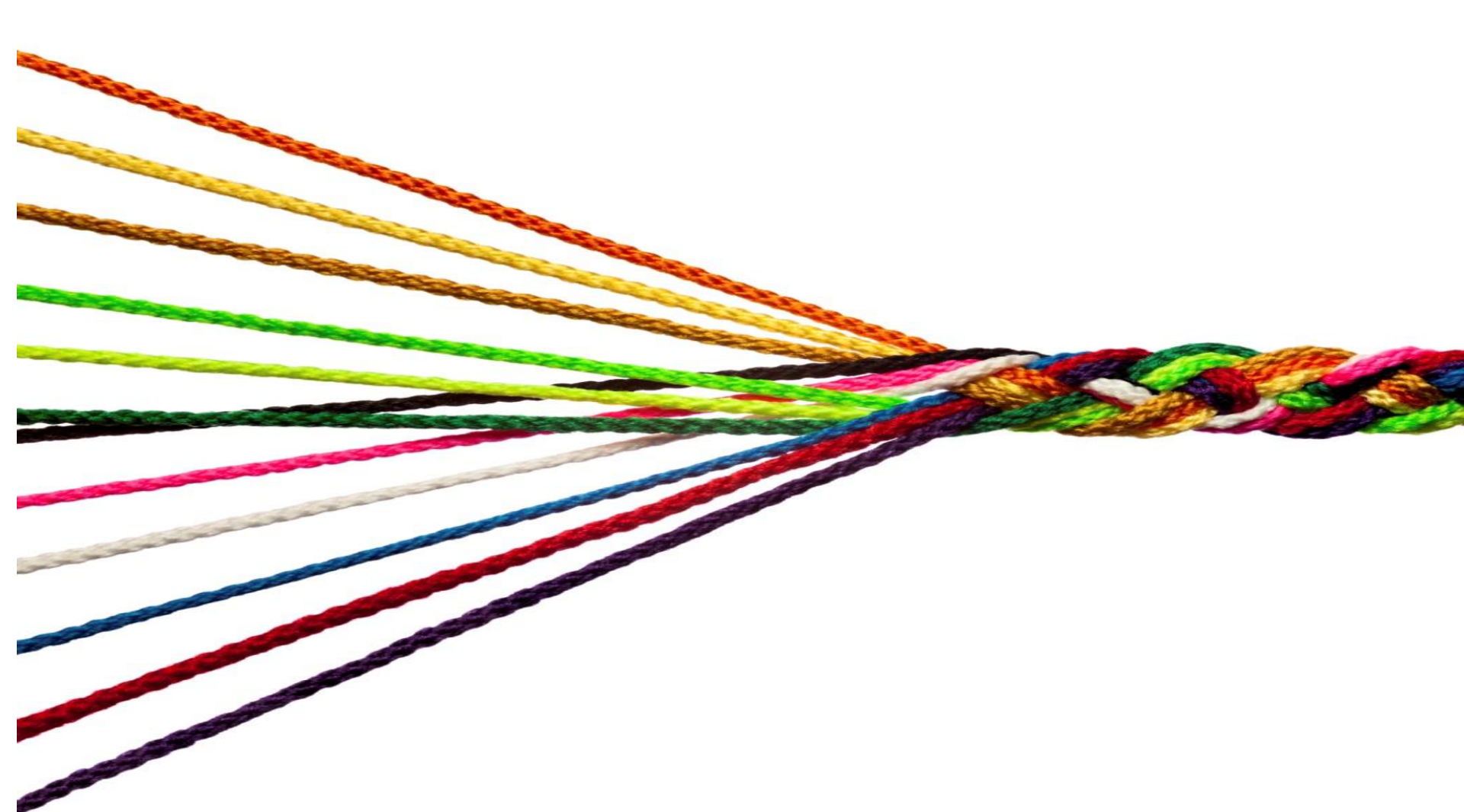

Soterakenne

Miten sotealue maksaa tuottajille?
Vaihtoehto

**Sote-alueen kunnille maksama
rahoitus palvelujen tuottamiseen**

2. Mistä puhutaan kun puhutaan Länsi-Suomen Sote -alueesta

LÄNSI-SUOMEN ALUEEN SAIRAANHOITOPIIIRIT JA KUNNAT

- Länsi-Suomen Sote –alueen 62 kunnassa yhteensä **noin 870 000 asukasta**. **Väestöennusteen mukaan alueen asukasluku kasvaa 50 000 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä**
- Varsinais-Suomen alueella on 29, Satakunnassa 20 ja Pohjanmaalla 13 kuntaa
- Varsinais-Suomessa on 474 000 (54,7 %), Satakunnassa 224 000 (25,8 %) ja Pohjanmaalla 169 000 (19,5 %) asukasta
- Kuntien asukasluvun vaihteluväli Turun 182 000 asukkaasta Kustavin 800 asukkaaseen: vain viidessä kunnassa yli 40 000 asukasta (Turku, Pori, Vaasa, Salo ja Rauma)
- Seitsemän kymmenestä kunnasta alle 10000 asukkaan kuntia ja neljä kymmenestä alle 5 000 asukkaan kuntia

ANALYYSIN TOTEUTUS

- Teemojen ja teemakohtaisten muuttujien valinta. **Tavoitteena oli löytää sote –palvelurakenteen näkökulmasta keskeiset ”kantokykymuuttajat**
- Analyysin esitystapana olivat taulukot, graafit ja kartat
- **Analyysin kohteena olivat kaikki Länsi-Suomen alueen kunnat, mutta erityishuomio kiinnitettiin keskuskaupunkeihin (Turku, Pori ja Vaasa) ja seutukeskuksiin (Salo, Loimaa, Uusikaupunki, Rauma, Kankaanpää, Pietarsaari ja Kristiinankaupunki).** Lisäksi jokaisen muuttujan kohdalla nostettiin esille kuntien ääripäät
- Vertailun kohteena olivat Länsi-Suomen kuntien arvot sekä suhteessa toisiinsa että koko maan kaikkien kuntien keskiarvoon tai mediaaniin

Viiden Sote –alueen sosioekonomiset erot vuosina 2010-2013

**Etelä-Suomen
tilanne sosio-
ekonomisesta
näkökulmasta
muita vahvempi**

**Länsi-Suomen
elinolot ja elin-
tavat muita
alueita
paremmat**

Sote-alueiden sosioekonomiset erot						
	Koko maa	Etelä-Suomi	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	Väli-Suomi	Länsi-Suomi
ELINOLOT						
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta (2013)	2,8	2,3	3,6	3,0	3,4	2,5
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	2,1	2,6	2,3	1,6	1,8	1,5
Kodin ulkopuolelle seijoitetut 0–17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2012)	1,4	1,5	1,7	1,2	1,3	1,2
TERVEYS						
THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu (2010)	100,0	88,5	115,7	114,2	99,1	97,7
ELINTAVAT						
Alkoholijuomien myynti, 100% alkoholia, litraa / 15-vuotta täyttäneet (2013)	9,1	9,1	9,4	9,8	8,9	8,6
VÄESTÖRAKENNE						
75 vuotta täyttäneet, % väestöstä (2013)	8,5	7,0	10,0	8,4	9,3	9,6
Väestöllinen huoltosuhde (2013)	55,7	50,1	59	58,9	58,8	58,9
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1000 asukasta (2013)	53	92,0	25,8	21,3	33,1	46,6
Koulutustasomittain (2012)	345	378,0	323,0	329,0	329,0	327,0

Länsi-Suomen Sote –alueen kolmen maakunnan sosioekonomiset erot vuosina 2010-2013

Pohjanmaa
elinolojen,
terveyden ja
elintapojen
osalta hyvä
esimerkki

Satakunnan
terveys, elintavat ja
elinolot saman-
kaltaiset Varsinais-
Suomen kanssa,
väestörakenne
heikompi

Länsi-Suomen sote-alueen sosioekonomiset erot	Pohjanmaa	Satakunta	Varsinais-Suomi	Koko maa
ELINOLOT				
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta (2013)	1,5	3,1	2,7	2,8
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2012)	1,4	1,3	1,6	2,1
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) (2012)	0,6	1,4	1,3	1,4
TERVEYS				
THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu (2010)	86,5	96,2	103,7	100
ELINTAVAT				
Alkoholijuomien myynti, 100% alkoholia, litraa / 15 vuotta täyttäneet (2013)	6,8	9	9	9,1
VÄESTÖRAKENNE				
75 vuotta täyttäneet, % väestöstä (2013)	9,7	10,6	9,2	8,5
Huoltosuhte, demografinen (2013)	61,1	62,7	56,5	55,7
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta kohden (2013)	51,8	22,9	54,1	53
Koulutustasomittain (2012)	330	301	340	345

49

muuttujaa analyysin kohteena

ANALYYSIN VERTAILUTEEMAT JA MUUTTUJAT LÄNSI-SUOMEN ALUEEN KUNTIEN OSALTA

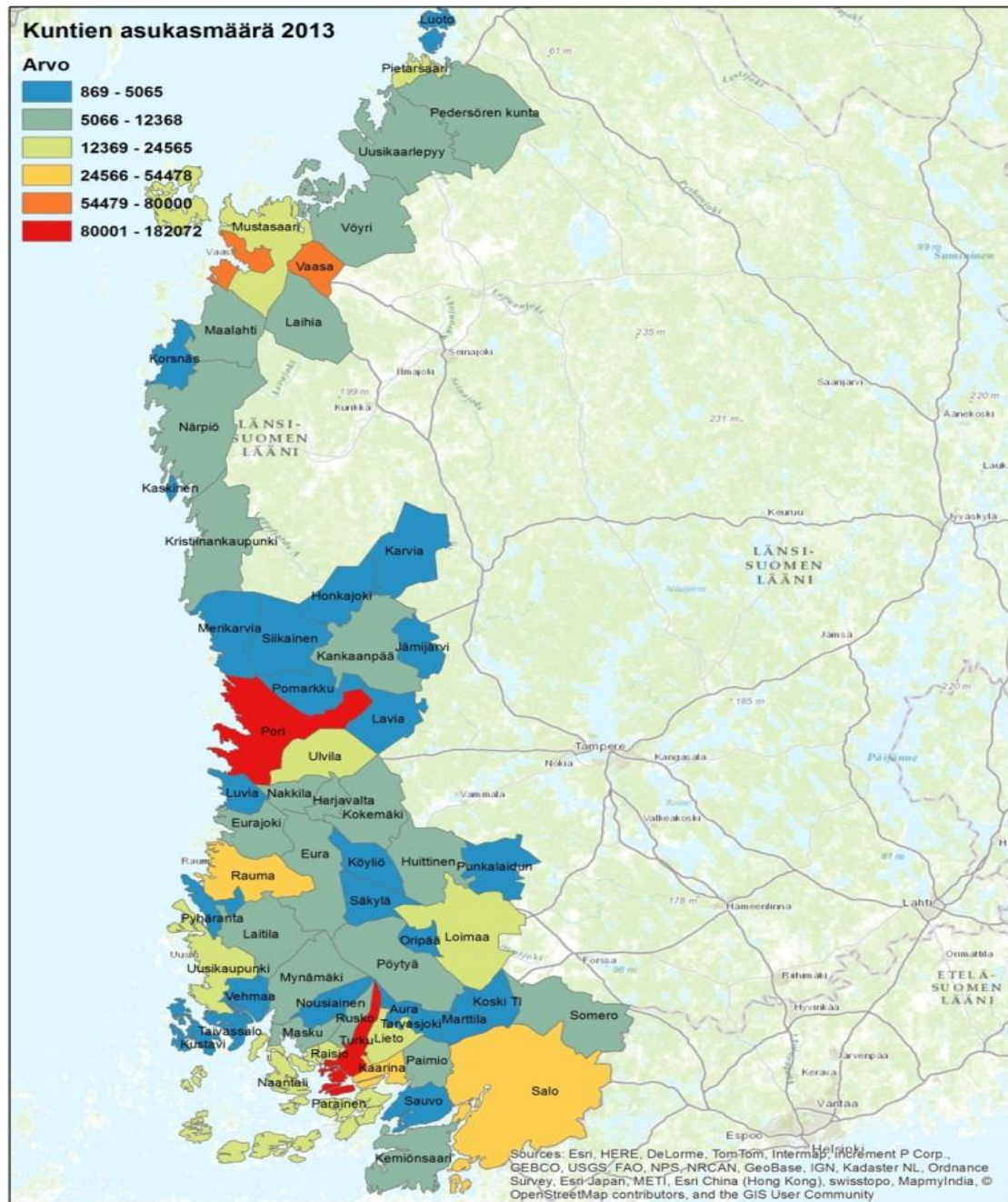
- 1. Alueen kuntien profiilikuvausta ns. yleisten kantokykymuuttujien osalta:**
väestö, väestöennusteet, ikärakenne, nettomuutto, huoltosuhde, verotulot, valtionosuudet, ruotsinkielisten osuus, koulutustaso, yksinhuoltajaperheiden osuus
- 2. Terveysteen ja hyvinvointiin liittyviä muuttujia:** KELA:n ja THL: sairastavuusindeksit, PYLL-indeksi, työkyvyttömyyseläkettä saavat, työkyvyttömyyseläkkeellä olevat, nuorten kokema terveys.
- 3. Työhön ja toimentuloon liittyviä muuttujia:** tuloerot, työttömyys, työllisyys, toimeentulotuki
- 4. palvelurakenteeseen liittyviä muuttujia:** perusterveydenhuollon ja erikois-sairaanhoidon lääkäri- ja avohoitokäyn-nit, vuodeosastohoidon hoitopäivät, somaattisen erikoissairaanhoidon hoitopäivät, psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät, kotona asuvat 75-vuotta täyttäneet jne.
- 5. Kustannusrakenteeseen liittyviä muuttujia:** sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, sosiaalitoimen nettokustannukset, perusterveydenhuollon nettokustannukset, erikoissairaanhoidon nettokustannukset, päihdehuollon nettokustannukset

Länsi-Suomen Sote –alueen kuntien
profiiliin liittyviä muuttujia

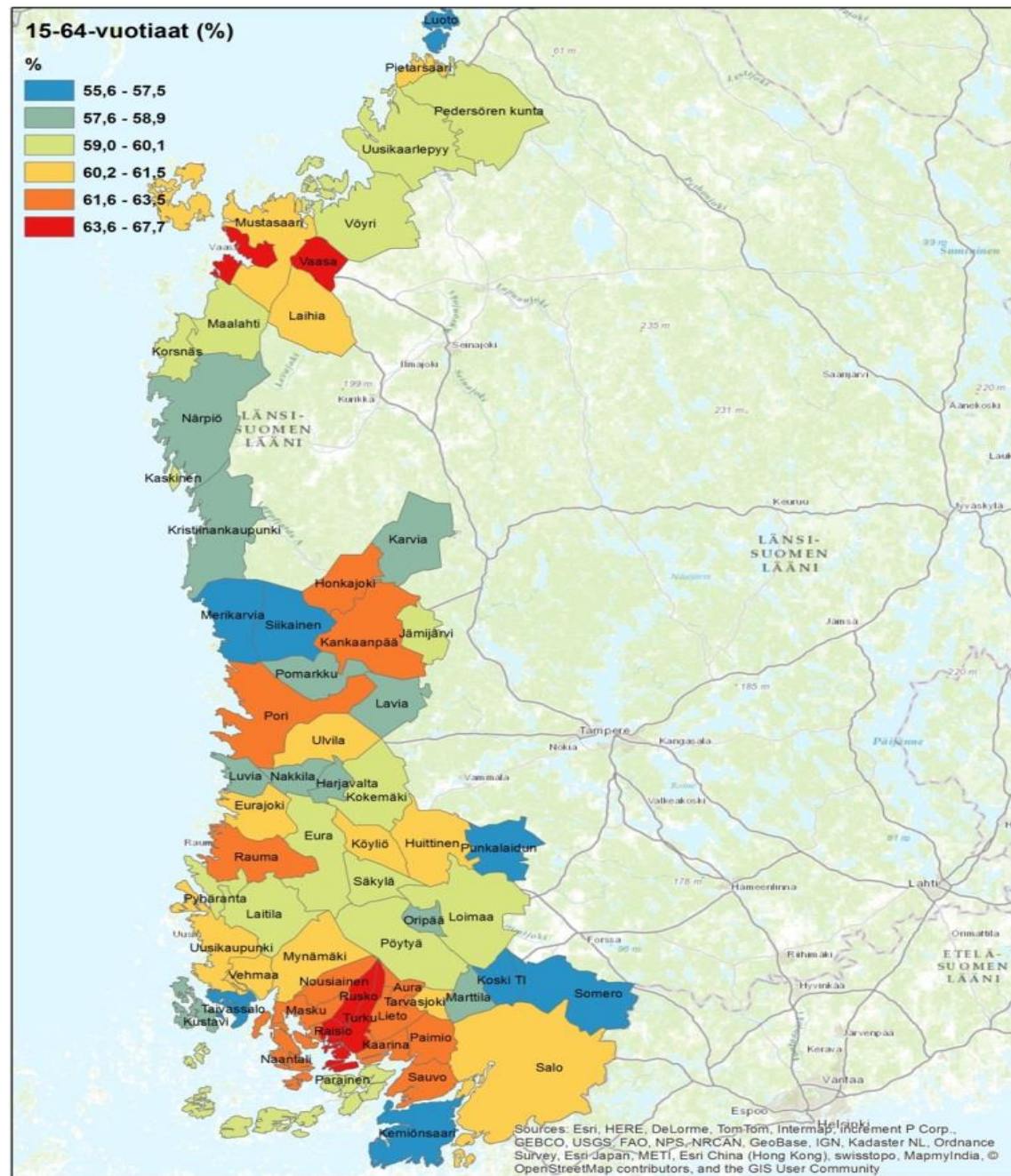
LÄNSI-SUOMEN SOTE- ALUEEN KUNTIEN ASUKASLUKU 2013

- Joka viides (21 %) Länsi-Suomen Sote-alueen asukkaasta asuu Turun kaupungissa (182 072)
- Yli 40 000 asukasta vain viidessä kaupungissa (Turku, Pori, Vaasa, Salo ja Rauma)
- Noin yhdeksän kymmenestä (89 %) eli 55 kuntaa alle 20 000 asukkaan kuntia
- Alle 10 000 asukkaan kuntia on seitsemän kymmenestä (43 kuntaa) ja alle 5 000 asukkaan kuntia neljä kymmenestä (24 kuntaa)
- Kuntien vaihteluväli Turun 182 000 asukkaasta Kustavin 869 asukkaaseen

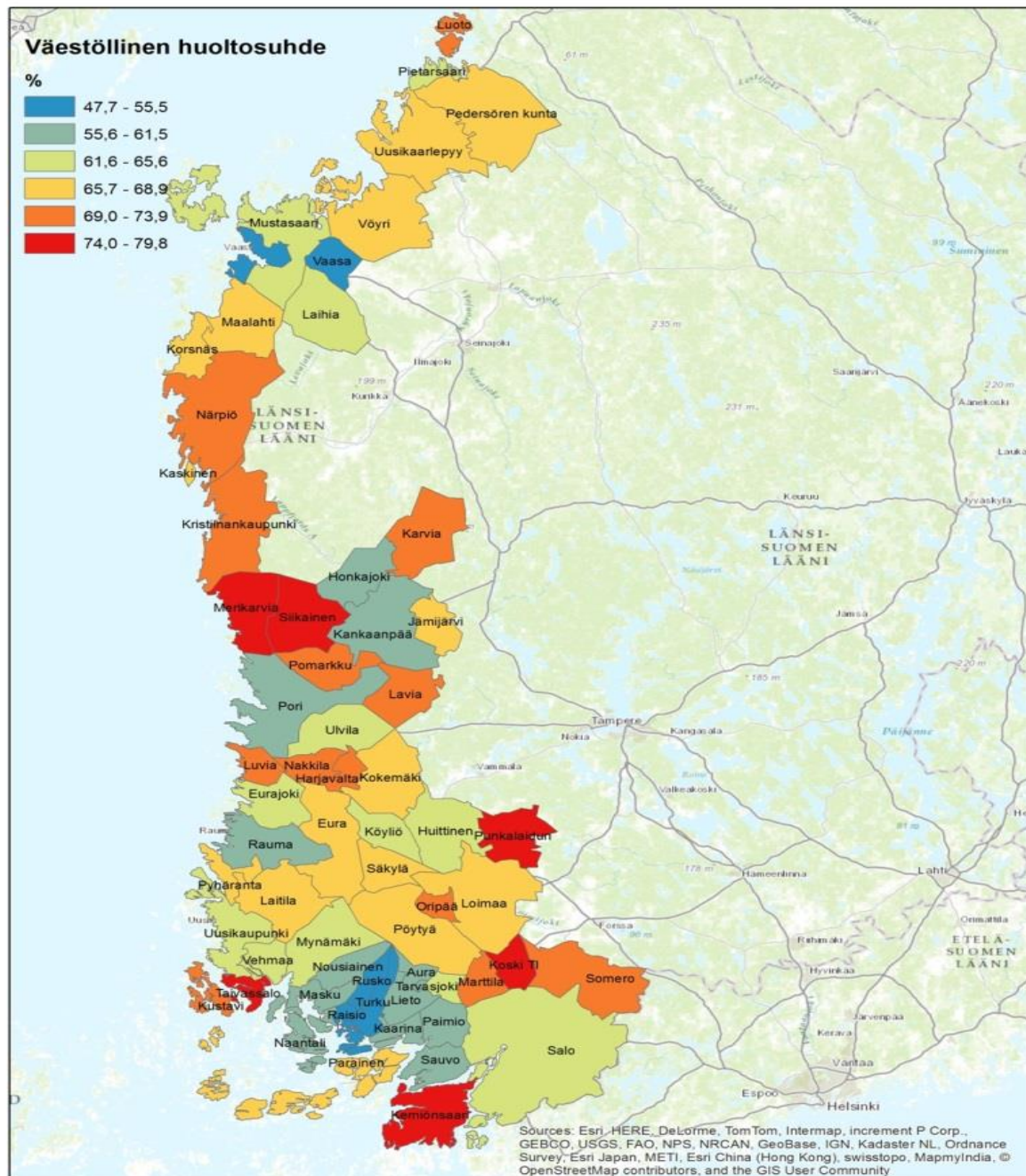
TYÖIKÄISEN VÄESTÖN (15-64 -vuotiaat) OSUUS (%) KUNNITTAIN

- Väestön ikärakenne on keskeinen olosuhdetekijä palveluiden tarvetta määriteltäessä
- Länsi-Suomen Sote –alueella työikäisten mediaani oli 60,1 % eli noin neljä prosenttiyksikköä koko maan keskiarvoa alaisempi
- Länsi-Suomen kunnista 58 (62) työikäisten osuus oli alaisempi kuin koko maassa keskimäärin
- Työikäisten osuus ylitti koko maan keskiarvon vain Turussa (67,7 %) ja Vaasassa (65,8 %).
- Työikäisten osuus oli alaisin Merikarvialla (55,6 %) ja seutukeskuksista Loimaalla (59,4 %).

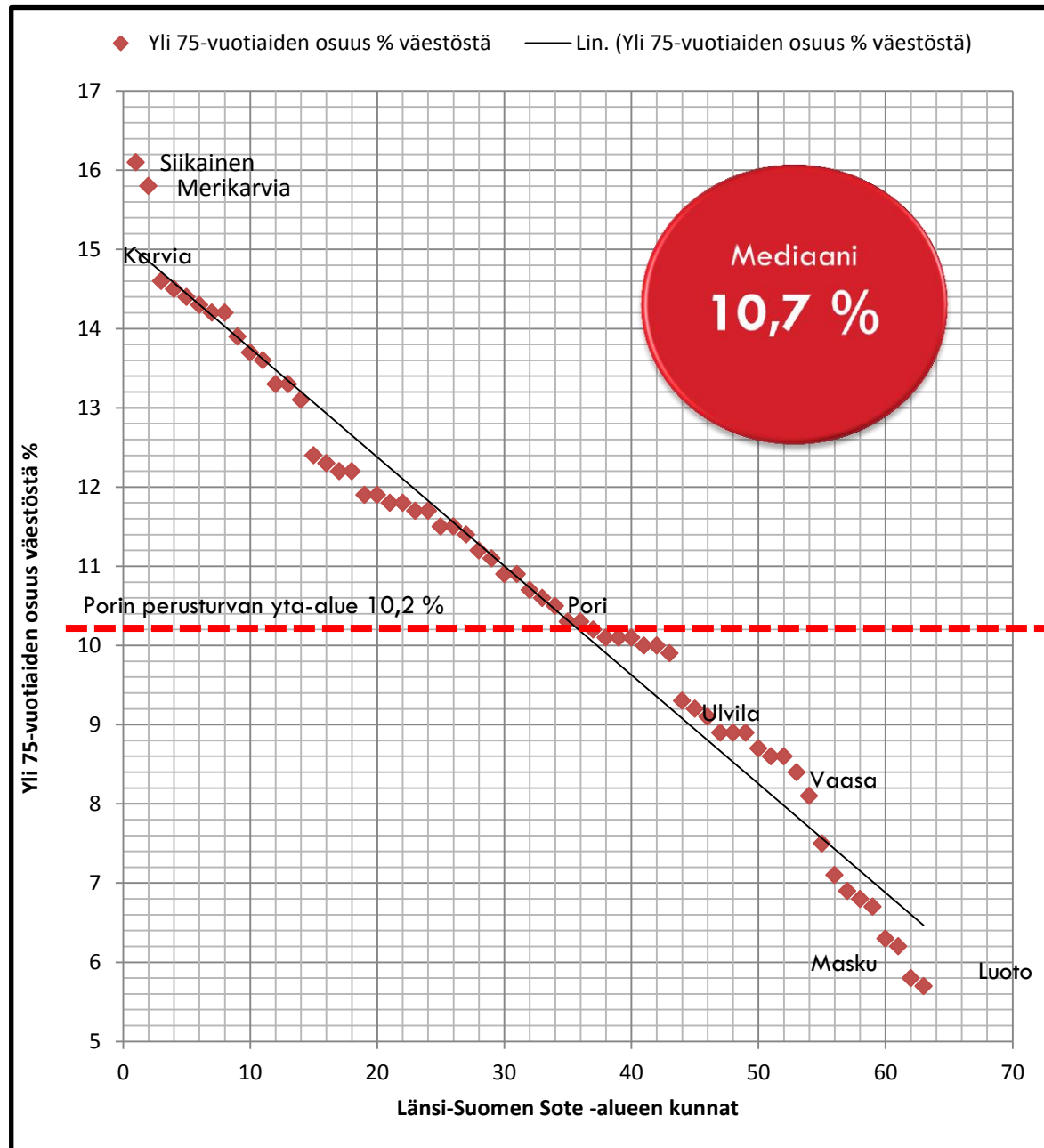
VÄESTÖLLINEN HUOLTOSUHDE

- Väestöllinen huoltosuhde ilmaisee lasten (alle 15 v.) ja eläkeläisten (yli 65 v.) osuuden suhteessa työikäiseen väestöön (15-64 v.)
- Koko maan väestöllinen huoltosuhde oli keskimäärin 55,7 eli sataa työkäistä kohden oli 55,7 lasta tai eläkeläistä
- Länsi-Suomen Sote –alueen sisällä kunnittaiset erot olivat erittäin suuria: **huoltosuhde oli korkein Merikarvialla (79,8) ja alhaisin Turussa (47,7) .**
- Länsi-Suomen mediaani oli 66,5, joka ylittää selvästi koko maan keskiarvon: **mediaanin alle pääsivät kaikki alueen keskuskaupungit ja seutukeskukset pois lukien Loimaa**

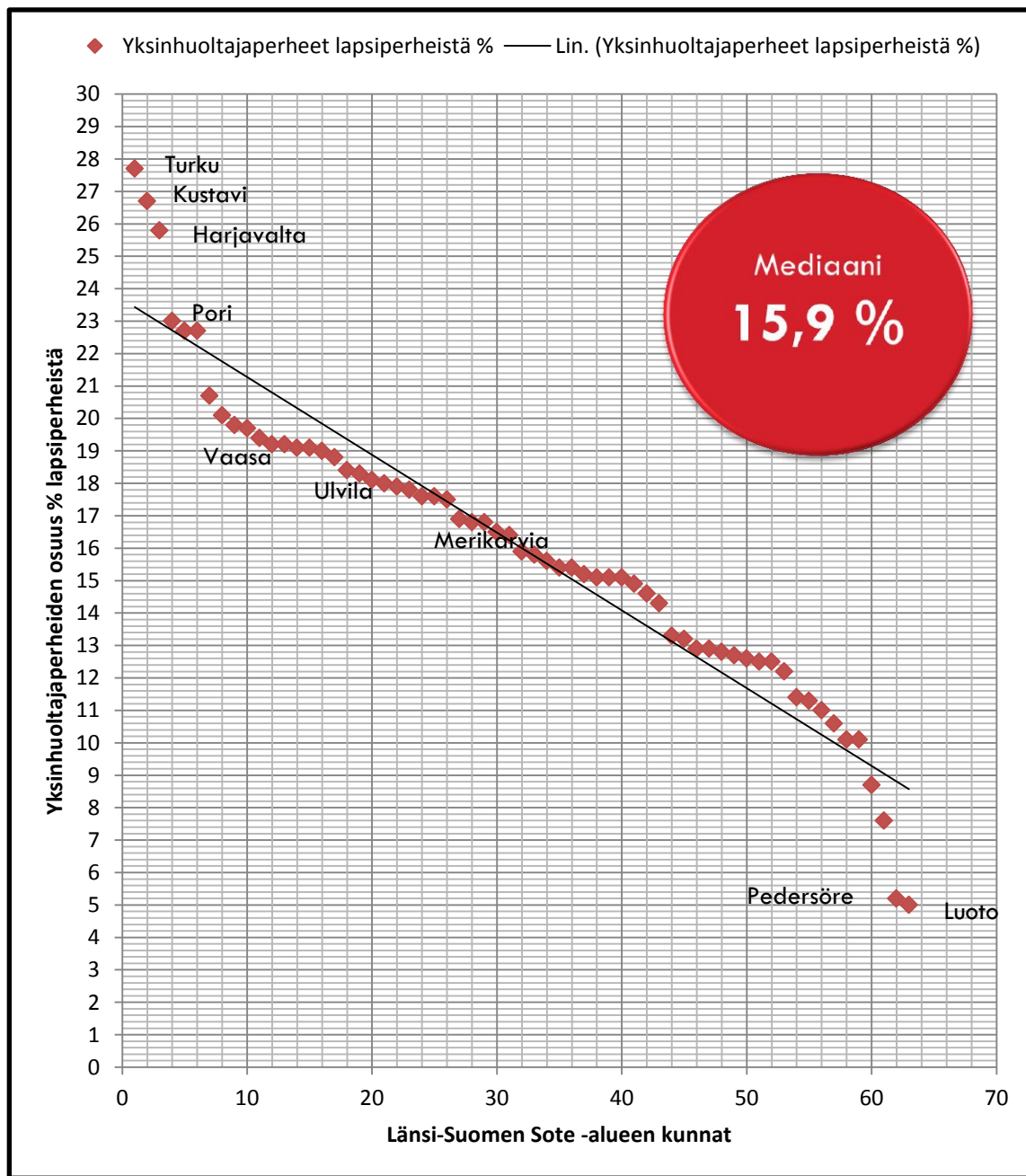
YLI 75-VUOTIAIDEN OSUUS VÄESTÖSTÄ (2013)

- Yli 75-vuotiaiden osuus oli korkein kolmen maakunnan reuna-alueilla
- Yli 75-vuotiaiden osuus oli alhaisin Luodon kunnassa ja Turun seudun kehyskunnissa: kymmenen alhaisimman joukossa oli yhdeksän kuntaa Turun seudulta
- Luodossa ja Maskussa oli kolme kertaa vähemmän yli 75-vuotiaita kuin esim. Siikaisissa
- Länsi-Suomen Sote -alueen mediaani oli 10,7 % (Laitila)

YKSINHUOLTAJAPERHEIDEN OSUUS LAPSIPERHEISTÄ % (2012)

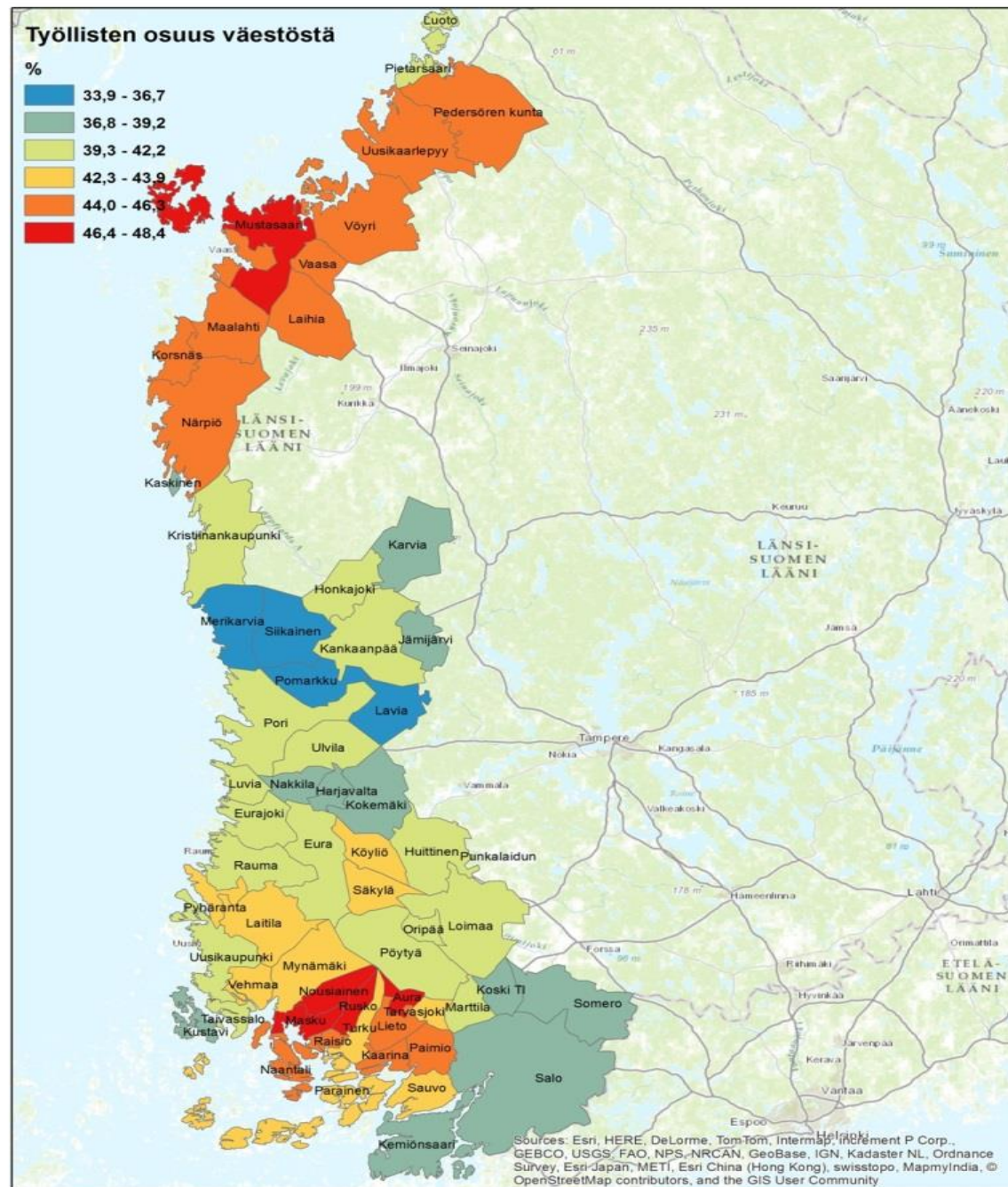
- Yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä vaihteli merkittävästi kuntien välillä: Turussa oli lähes kuusi kertaa enemmän yksinhuoltajaperheitä lapsiperheistä kuin Luodossa
- Yksinhuoltajaperheiden osuus oli korkein Turussa, Kustavissa, Harjavallassa ja Porissa
- Yksinhuoltajaperheiden osuus oli alhaisin Pohjanmaan kunnissa: kuusi alhaisinta kuntaa oli Pohjanmaalla
- Länsi-Suomen Sote -alueen mediaani oli 15,9 % (Isokyrö)

Länsi-Suomen Sote –alueen kuntien
työhön ja toimeentuloon liittyviä muuttujia

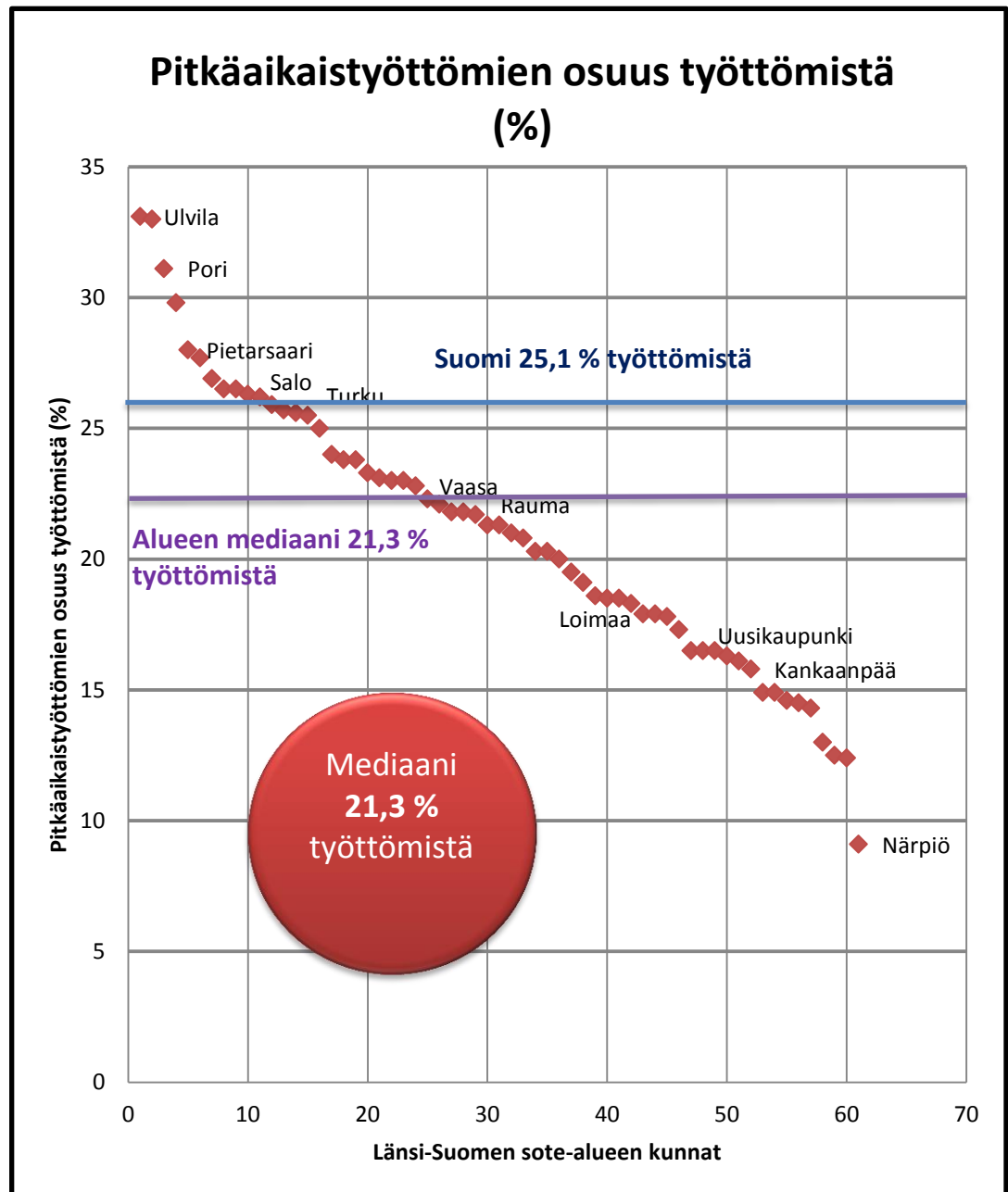
TYÖLLISTEN OSUUS (%) VÄESTÖSTÄ

- Indikaattori ilmaisee työllisten osuuden prosentteina väestöstä.
- Länsi-Suomen sote-alueen mediaani (41,9 %) oli hieman alle Suomen arvon (43,1 %).
- Kunnittaiset erot ovat suuria alueen sisällä: kuntien työllisten osuus vaihteli Mustasaaren 48,4 %:n ja Siikaisen 33,9 %:in välillä.
- Työllisten osuus korkein Pohjanmaan kunnissa ja Turun seudun kunnissa.
- Keskuskaupungeista ja seutukeskuksista vain Turku (43,3 %) ja Vaasa (45,5 %) ylittivät työllisten osuudessa koko maan keskiarvon. Rauma edustaa alueen mediaania (41,9 %). Pietarsaaren (41,3 %), Loimaan (40,9 %), Uudenkaupungin (40,6), Kankaanpään (40,6 %), Porin (40,5 %) ja Salon (38,8 %) työllisyys on alueen mediaania heikempi.

PITKÄAIKAISTYÖTTÖMIEN OSUUS (%) TYÖTTÖMISTÄ

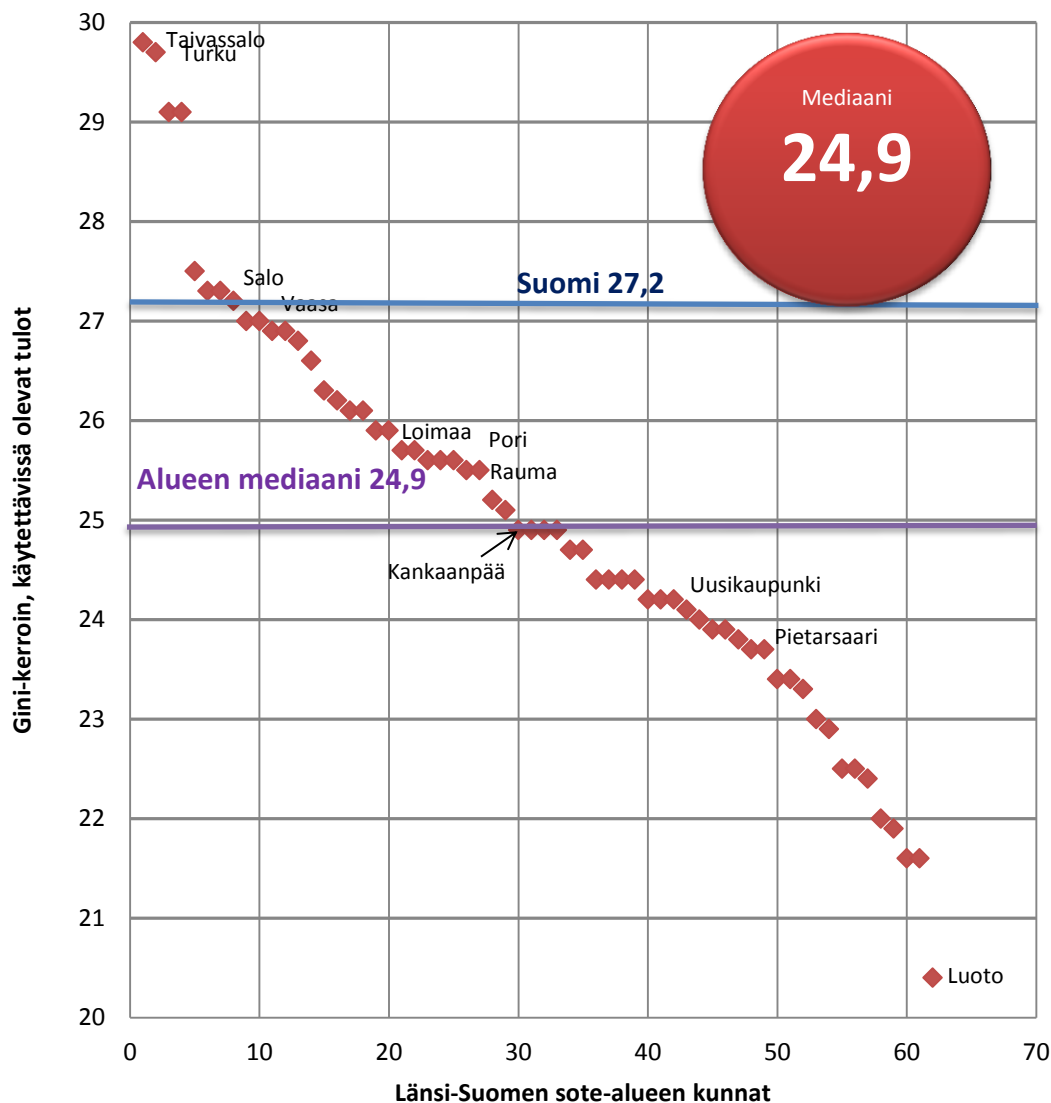
- Indikaattori ilmaisee pitkäaikaisyöttömien eli yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleiden määrän työttömistä työnhakijoista
- Länsi-Suomen pitkäaikaisyöttömien mediaani oli 21,3 %, joka oli alhaisempi kuin koko maan keskiarvo (25 %)
- Pitkäaikaisyöttömyyden alueelliset erot olivat suuret: **pitkäaikaisyöttömien osuus vaihteli Ulvilan 33 prosentista Närpiön 9 prosenttiin**
- Keskuskaupungeista ja seutukeskuksista pitkäaikaisyöttömien osuus oli korkea Porissa, Pietarsaassa, Salossa ja Turussa. Kankaanpään ja Uudenkaupungin osuus oli selvästi alhaisempi.

KUNTIEN VÄLISET TULOEROT GINI-KERTOIMELLA

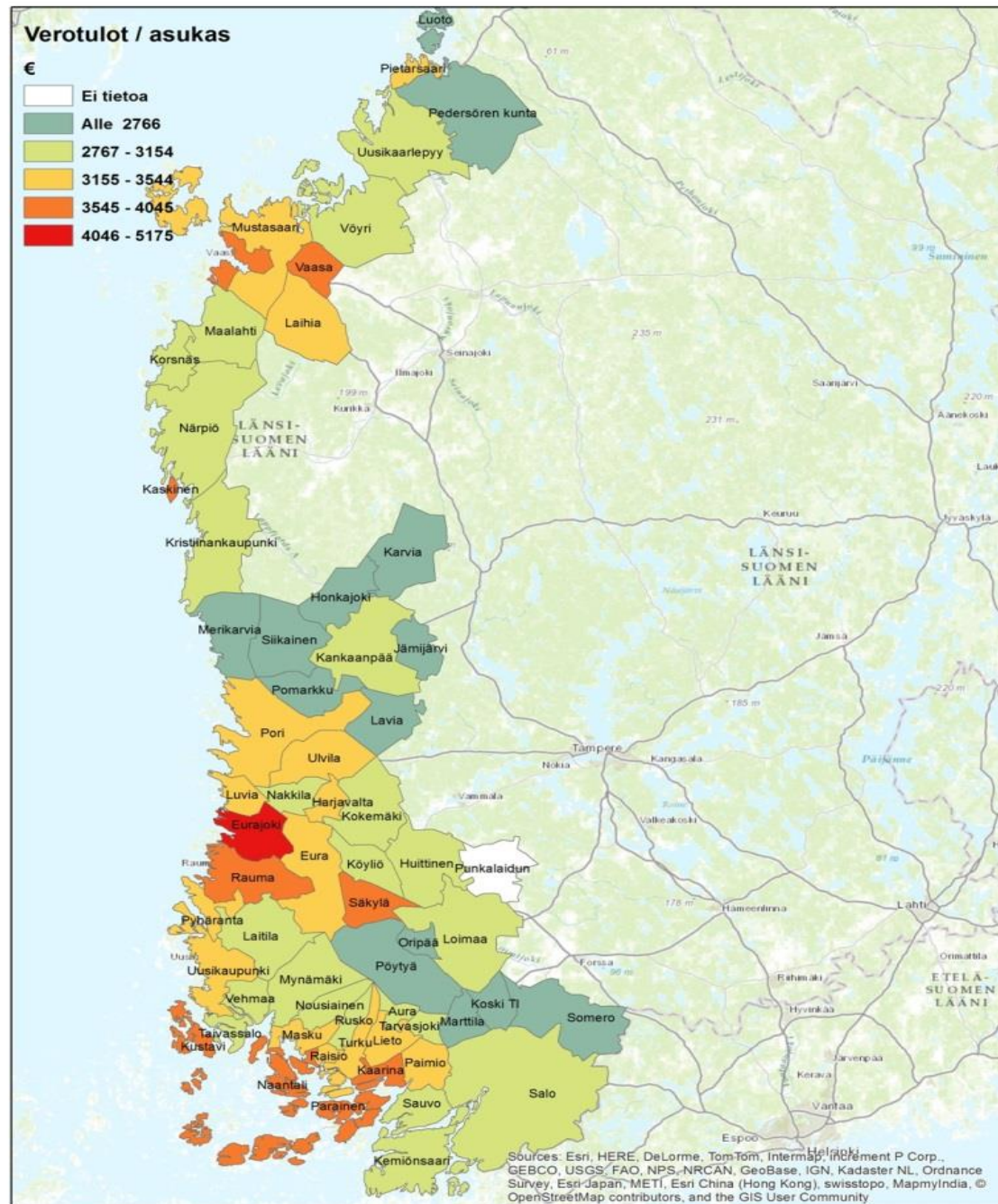
- Gini-kertoimen avulla voidaan mitata alueellisia tuloeroja käytettävissä olevien tulojen perusteella: mitä suuremman gini –kertoimen kunta saa, sitä epätasaisempi tulonjako on alueella. Gini –kerroin voi vaihdella 1-100 välillä
- Länsi-Suomen mediaani oli alhaisempi kuin koko maan: alueen kuntien gini –kerroin vaihteli Taivassalon 29,8 ja Luodon 20,4 välillä
- Tuloerot olivat merkittäviä kuntien asutuskuntien välillä: erot suurimmat Taivassalossa, Turussa, Naantalissa ja Siikaisissa ja vähäisimmät Luodossa, Pedersöressä ja Aurassa
- Keskuskaupungeista ja seutu-keskuksista tulonjako oli epätasainen Turussa, Salossa ja Vaasassa sekä vähäisin Pietarsaareissa

Tuloerot (Gini-kerroin)

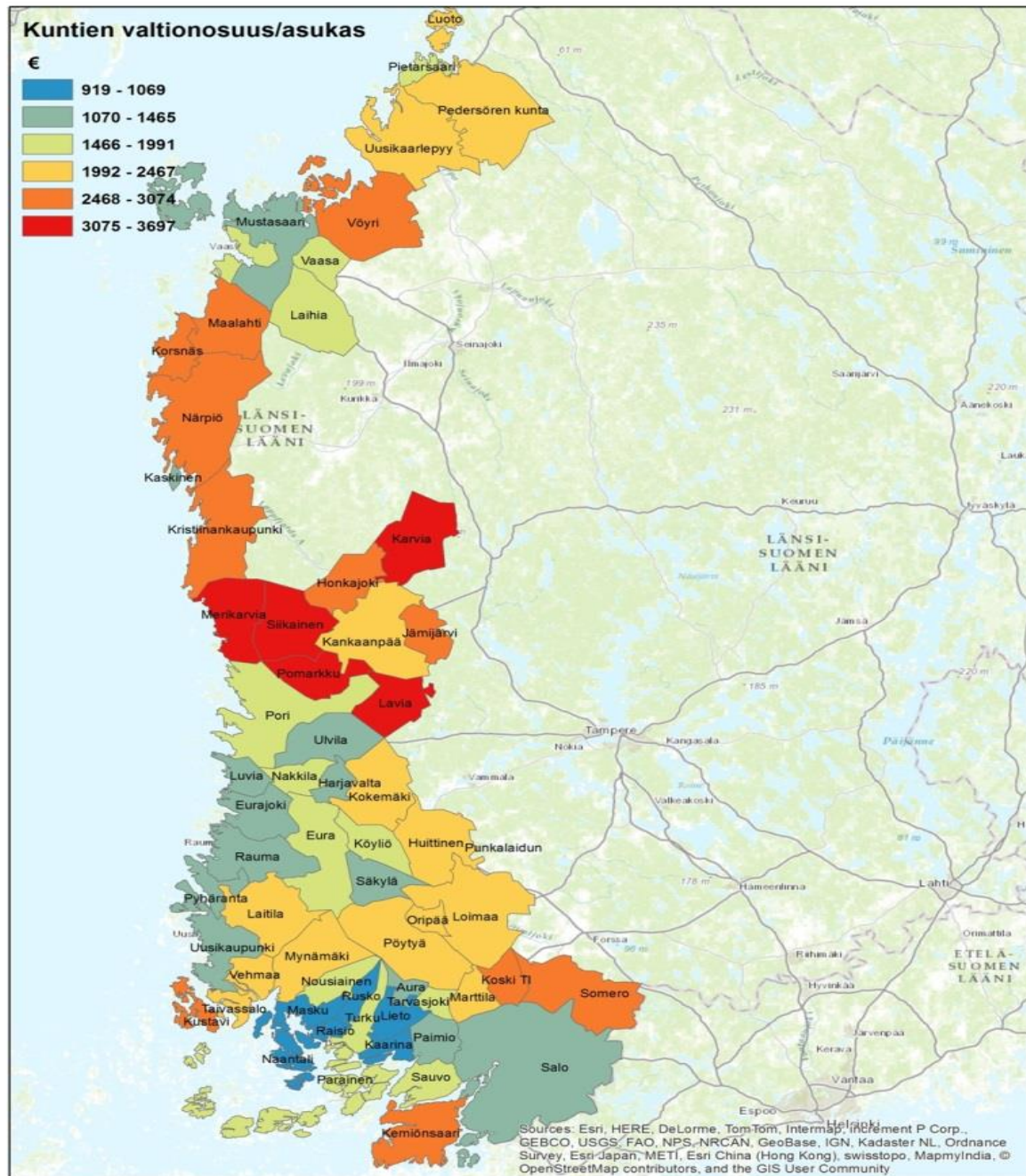
VEROTULOT ASUKASTA KOHDEN KUNNITTAIN

- Länsi-Suomen sote-alueen verotulojen mediaani asukasta kohden oli 3 037 € eli **noin 15 % vähemmän (523 €) kuin koko maassa (3 560 €) keskimäärin.**
- Kunnittaiset erot olivat suuret Länsi-Suomen sisällä: vaihteluväli oli Eurajoen 5 175 eurosta Karvian 2 361 euroon.
- Keskuskaupungeista Vaasan (4 045 €) ja Rauman (3 808 €) verotulot asukasta kohden olivat korkeimmat. Muissa keskuskaupungeissa ja seutukeskuksissa vaihtelu oli melko suurta, mutta kaikkien verotulot ylittivät koko alueen mediaanin: Loimaalla (2 922 €). Kankaanpäässä (3 037 €), Salossa (3 154 €), Porissa (3 328 €), Uudessakaupungissa (3 486 €), Pietarsaareissa (3 529 €) ja Turussa (3 544 €).
- Verotulot olivat alhaisimmat Pohjois-Satakunnan, Loimaan seudun ja Pietarsaaren seudun kunnissa.

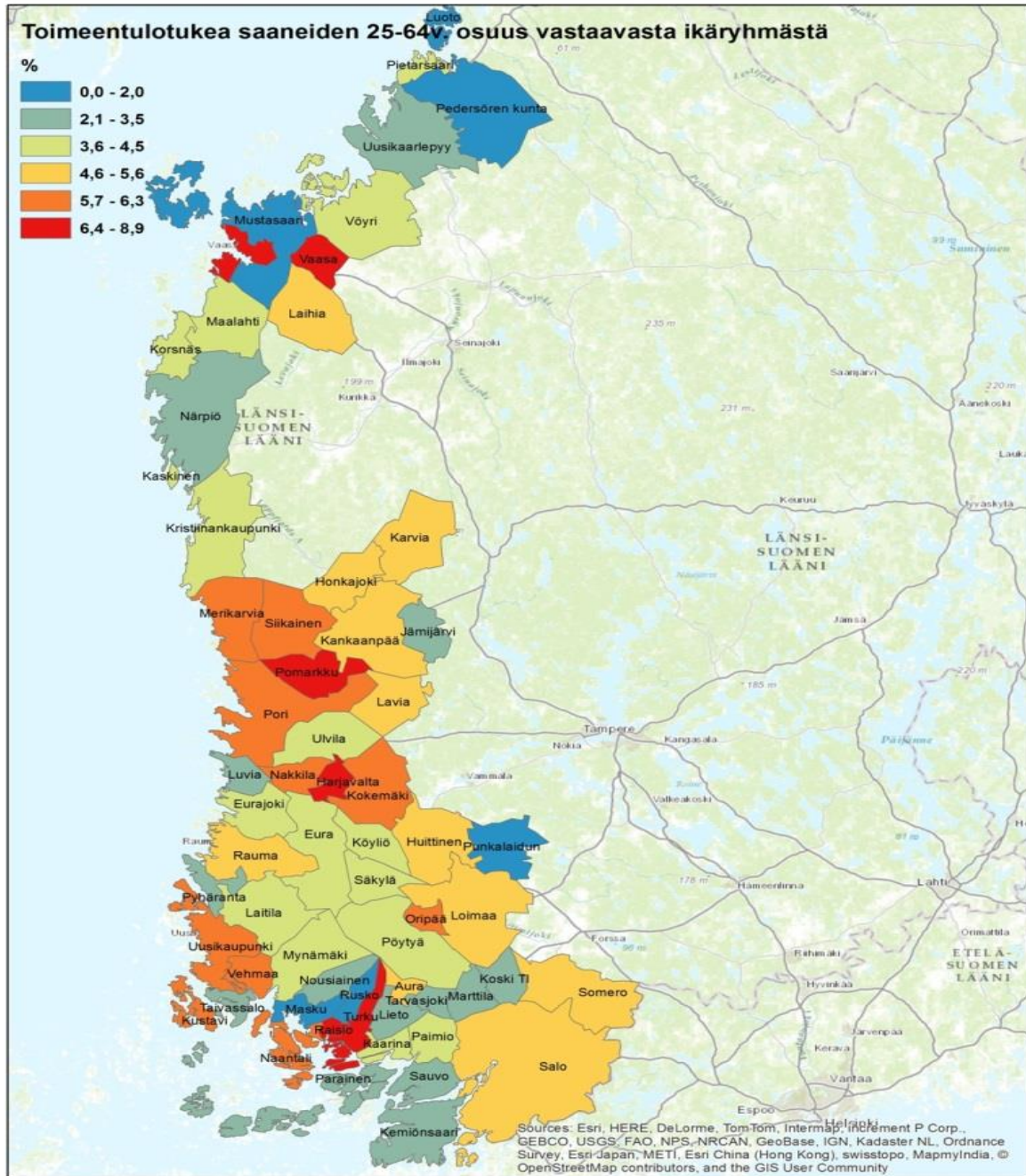
VALTIONOSUUDET KUNNITTAIN

- Valtionosuus on valtion maksama rahoitus, jolla katetaan osa kunnan lakisääteisten palvelujen kustannuksista.
- Länsi-Suomen sote-alueen** valtionosuuk-sien mediaani oli 2 085 €/asukas vuonna 2013. Se oli noin 40 % enemmän asukasta kohden (598 €) kuin keskimäärin koko maassa (1 487 €).
- Kuntien väliset erot suuria: valtionosuuk-sien määrä vaihteli Merikarvian 3697 eurosta Kaarinan 919 euron välillä: **Merikarvian valtionosuudet asukasta kohden olivat neljä kertaa korkeammat kuin Kaarinassa.**
- Keskuskaupungeista ja seutukunnista eniten valtionosuuksia asukasta kohden saivat Loimaa (2 449 €) ja vähiten Rauma (1 265 €). Myös Uudessakaupungissa (1 450 €) ja Salossa (1 324 €) valtionosuuksien määrä alittivat koko maan keskiarvon.
- Vaasassa (1 634 €), Porissa (1 680 €), Pietarsaareissa (1 909 €) ja Turussa (1 918 €) valtionosuuksien määrä ylitti Suomen keskitason, mutta jäivät alle alueen mediaanin. Seutukeskuksista vain Kankaanpää (2 171 €) valtionosuuksien määrä ylitti mediaanin.

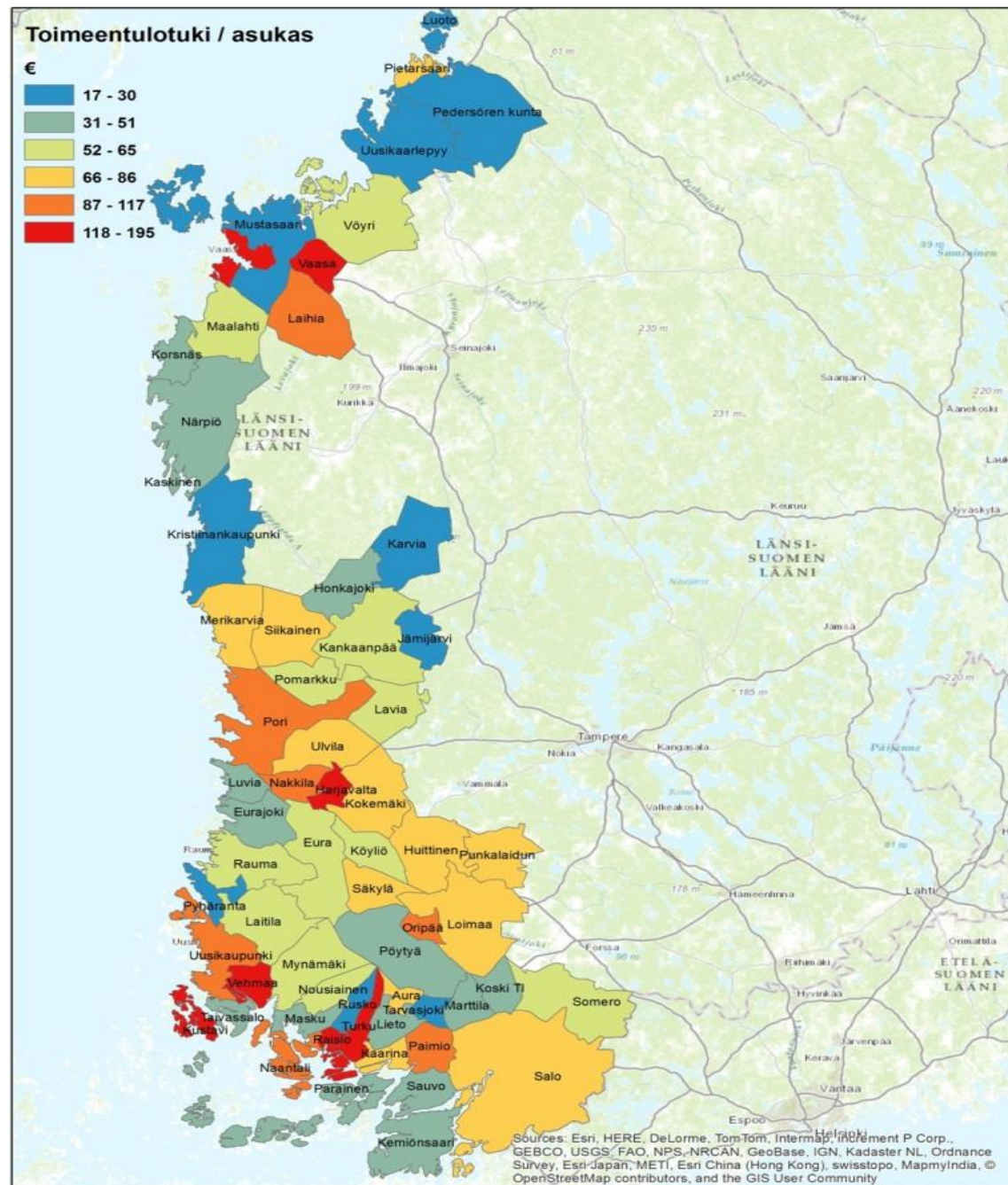
TOIMEENTULOTUKEA SAANEIDEN 25-64-VUOTIAIDEN OSUUS VASTAAVANIKÄISESTÄ IKÄRYHMÄSTÄ

- Toimeentulotukea sai pitkäaikaisesti 2,1 % työikäisestä väestöstä vuonna 2012.
- Länsi-Suomen sote-alueella toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkaita oli lähes kaikissa kunnissa suhteessa enemmän kuin Suomessa yleensä. Länsi-Suomen sote-alueen mediaani (4,4 %) oli kaksi kertaa korkeampi kuin koko maan keskiarvo.
- Kuntien erot olivat suuret: toimeentulotuen piiriin kuuluvia oli suhteessa eniten Harjavallassa (8,9 %) ja vähiten Luodossa, Pedersören kunnassa, ja Kruunupyssä (1,3 %). Harjavalan ero pohjalaiskuntiin oli kahdeksankertainen. Toimeentuloasiakkaiden osuus oli korkea lisäksi Raisiossa, Vaasassa, Turussa ja Pomarkussa.
- Keskuskaupungeissa ja seutukeskuksissa toimeentulotukea saaneiden osuus oli alueen mediaania korkeampi ja muissa kunnissa keskimäärin alhaisempi. Turussa oli keskus- ja seutukaupungeista eniten toimeentulotukiasiakkaita (7,6 %).

TOIMEENTULOTUKI EUROA PER ASUKAS

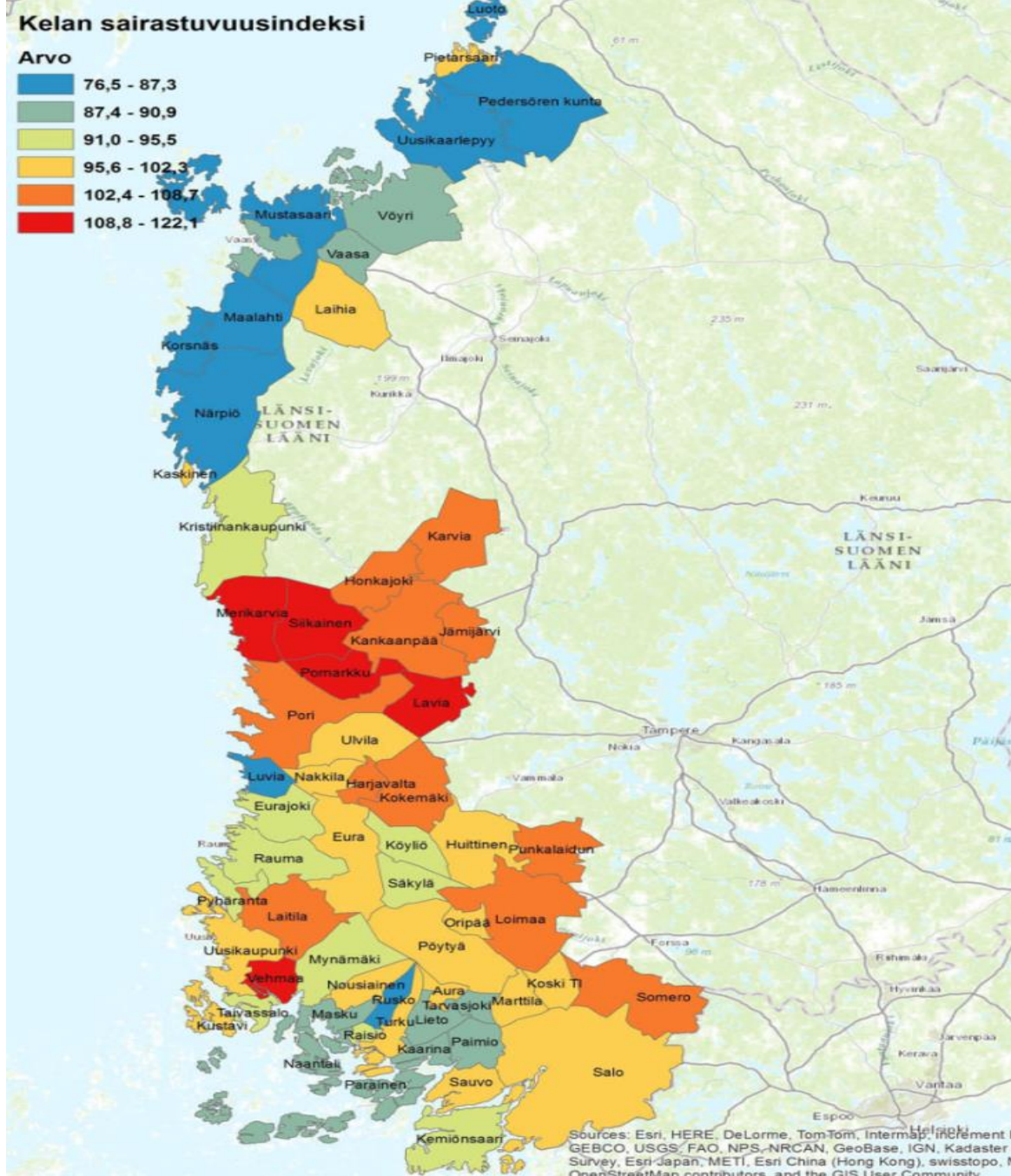
- Länsi-Suomen sote-alueen toimeentulotuen mediaani (58,5 €/asukas) **alitti 2,5 kertaisesti koko maan keskimääräiset toimeentulon kustannukset** (135 €/asukas): vain neljässä Länsi-Suomen kunnassa toimeentulotukimenojen määrä ylitti koko maan keskiarvon.
- Kuntien erot olivat suuret. Toimeentulotukimenot olivat asukasta kohden korkeimmat Raisiossa (195 €) ja alhaimmat Jämijärvellä (17 €)
- Keskuskaupungeista ja seutukeskussissa toimeentulotukea maksettiin eniten Turussa (127 €) ja Vaasassa (134 €). Alueen mediaanin ylittivät lisäksi Uusikaupunki (96 €), Pori (93 €), Loimaa (86 €), Pietarsaari (83 €), Salo (80 €) ja Rauma (65 €). Vain Kankaanpää (56 €) jäi alle Länsi-Suomen mediaanin

Länsi-Suomen Sote –alueen kuntien hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä muuttujia

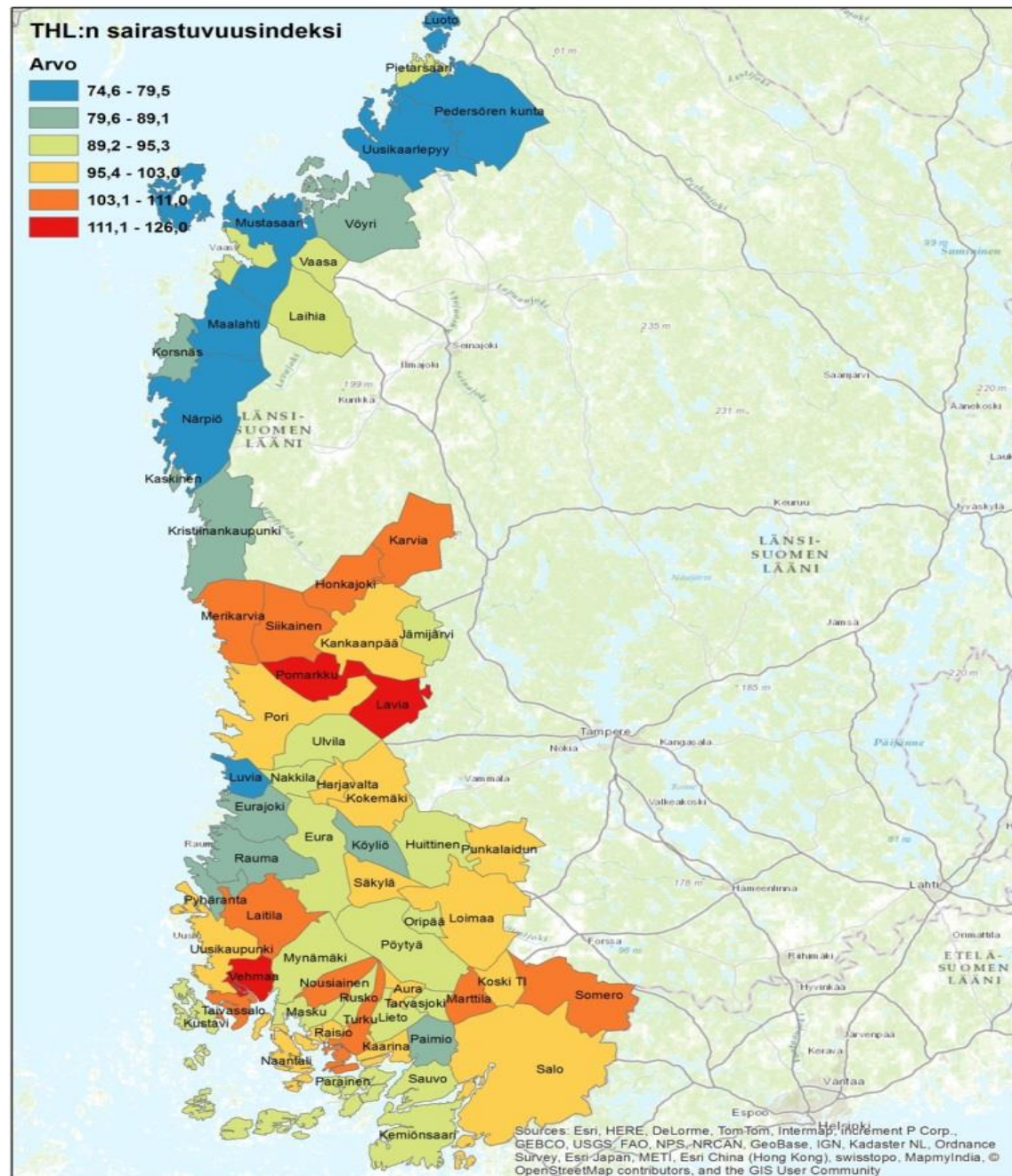
KELA:N SAIRASTAVUUS- INDEKSI

- Kelan sairastavuusindeksi ilmaisee kuinka tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan väestön keskiarvoon (= 100).
- Länsi-Suomen alueen sairastavuusindeksin mediaani (97,7) on alempi kuin koko maan keskiarvo (100).
- **Länsi-Suomen sote-alueella** kuntien erot sairastavuudessa ovat suuret: sairastavuusindeksi oli korkein Laviassa (122) ja alhaisin Mustasaassa (76,5). **Alhaisen indeksin kunnat Pohjanmaalla, Turun kehyskunnissa ja Luvialla.**
- Keskuskaupungeista ja seutukeskuksesta alle koko maan keskiarvon pääsivät Turku (98,2), Salo (97,2), Pietarsaari (96,9), Rauma (93,1) ja Vaasa (90,8), kun taas indeksi ylitti koko maan keskiarvon Kankaanpäässä (107), Porissa (105,3), Loimaalla (104,2) ja Uudessakaupungissa (100,4).

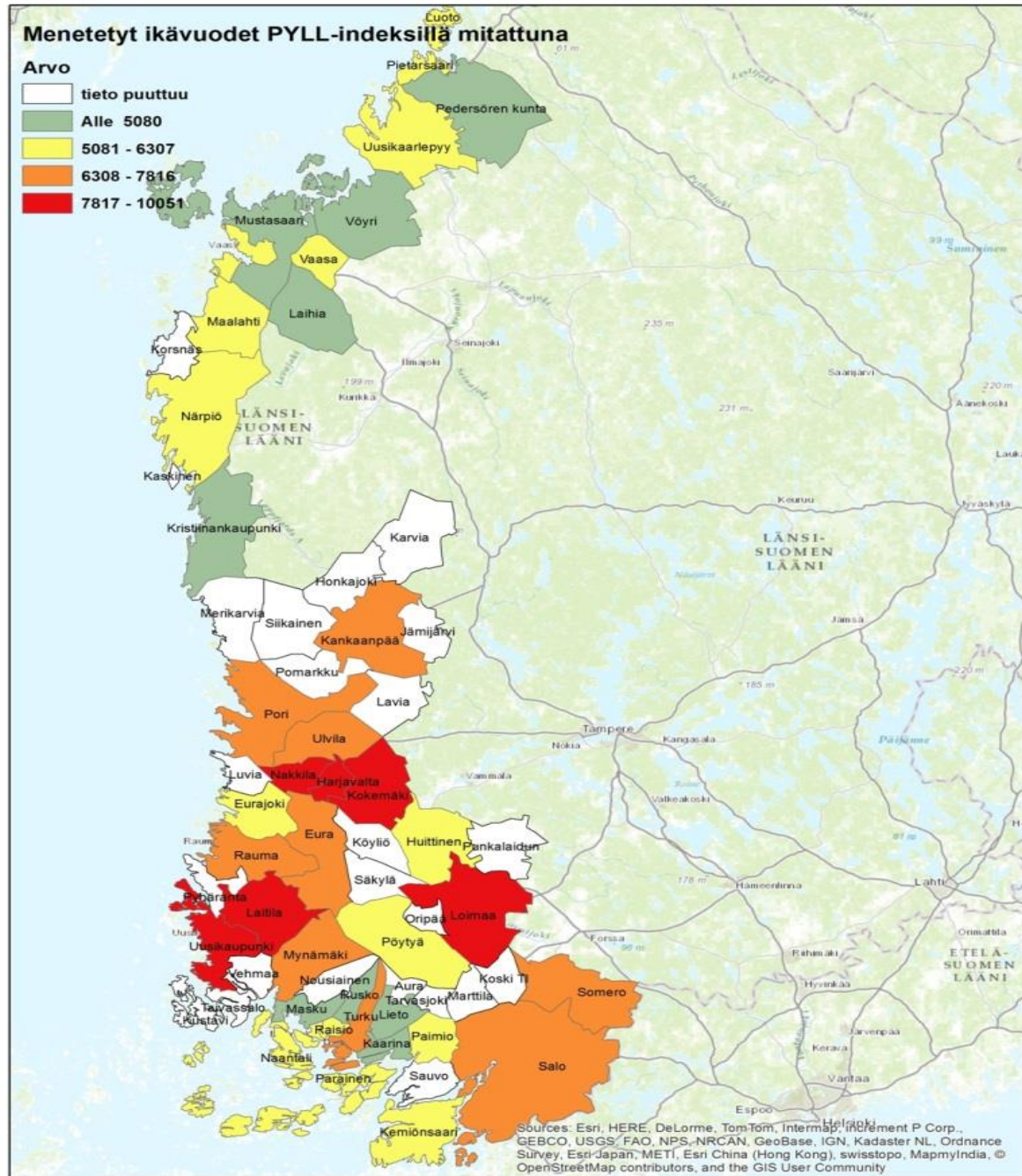
THL:N SAIRASTAVUUSINDEKSI

- THL:n sairastavuusindeksi antaa kuntien sairastavuudesta hieman erilaisen kuvan kuntatasolla kuin KELA:n sairastavuusindeksi.
- Länsi-Suomen sote-alueen mediaani (93) on THL:n sairastavuusindeksin mukaan alle Suomen keskitason (100).**
- Länsi-Suomen sote-alueen sairastavin kunta oli Lavia (126) ja vähiten sairastavin Mustasaari (74,6) myös THL:n indeksillä mitattuna.
- Keskuskaupunkien ja seutukeskusten arvot poikkeavat KELA:n indeksistä. Sairastavuus oli THL:n indeksillä mitattuna korkein Turussa (110,9), Loimaalla (103), Salossa (102,2) ja Porissa (100,6).** Uusikaupunki (99,9) ja Kankaanpää (98,3) pääsivät indeksissä koko maan keskiarvon alle. Alueen mediaania alhaisempi sairastavuus oli Pietarsaaressa (93,3), Vaasassa (92,5) ja Raumalla (88,1).
- Suurin ero indeksimittarien kohdalla ilmenee Turun lukemissa:** Kelan indeksissä Turun sairastavuus (98,2) oli alle Suomen keskitason, kun taas THL:n indeksissä Turun sairastavuus (110,9) oli keskuskaupunkien/seutukeskusten korkein.

PYLL-INDEKSI

- **PYLL-indeksi** (PYLL=Potential Years of Life Lost) ilmaisee ennen 80 ikävuotta tapahtuneiden kuolemien takia menetettyjen elinvuosien lukumäärää väestössä 100 000 asukasta kohti. Yläikärajan valinta perustuu siihen, että suomalaisten elinajanodote on noin 80 vuotta.
- **Länsi-Suomen sote-alueen** mediaani oli 6205 menetettyä ikävuotta. Länsi-Suomen luku jäi alle Suomen keskitason (6957).
- Kunnittaiset erot ovat PYLL -indeksilläkin mitattuna varsin suuret. PYLL -indeksi eli ennenaikainen kuolleisuus oli korkein Nakkilassa (10051): lukema oli lähes kaksi kertaa suurempi kuin koko alueen keskiarvo. (Tosin kyse on yhdestä vuodesta ja pienestä kunnasta, jonka vuoksi vuosittaiset poikkeamat ovat korkeat ja vääristävät arviointia.) **Alin PYLL -indeksi eli ennenaikainen kuolleisuus oli Ruskossa (3 943).**
- PYLL -indeksi oli koko maan keskiarvoa korkeampi Uudessakaupungissa (8750), Loimaalla (8500), Porissa (7816), Kankaanpäässä (7630) ja Turussa (7256). **PYLL -indeksi oli alhaisempi kuin Suomessa keskimäärin Raumalla (6841), Salossa (6694), Pietarsaareissa (6307) ja Vaasassa (5423).**

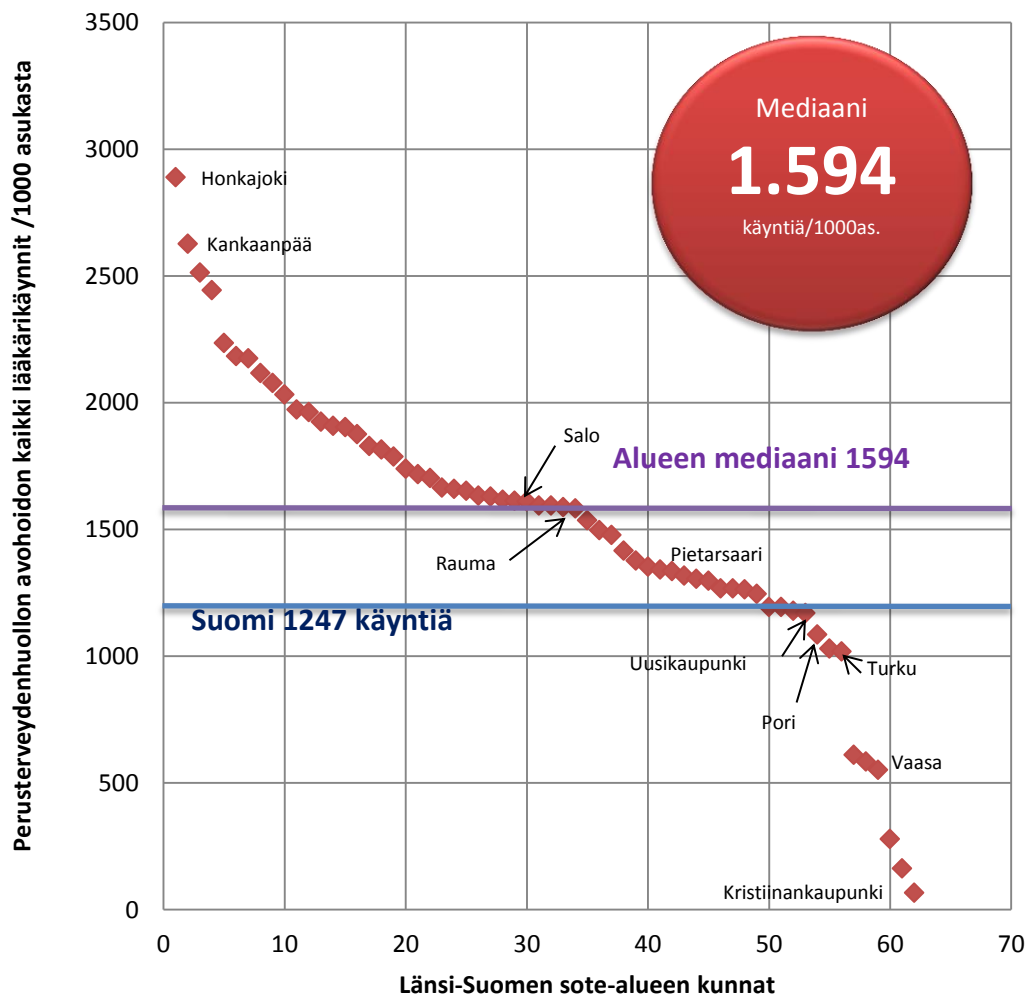

Länsi-Suomen Sote –alueen kuntien palvelurakenteeseen liittyviä tietoja

PERUSTERVEYDENHUOLLON AVOHOIDON KAIKKI LÄÄKÄRIKÄYNNIT TUHATTA ASUKASTA KOHDEN

- Länsi-Suomen Sote –alueen mediaani oli 1 594 perusterveydenhuollon avokäyntiä, joka oli lähes kolmanneksen enemmän kuin koko maassa keskimäärin
- Kuntakohtaiset erot olivat valtavat alueen sisällä:
perusterveydenhuollon avokäyntien määrä vaihteli Honkajoen noin 3 000 käynnistä noin 500 tai alle käynnin kuntiin (Laihia, Vaasa, Punkalaidun, Kaskinen, Kris-tiinankaupunki)
- Kuntien vertailu ei ole täysin luotettava kuntien palvelurakenteeseen liittyvien ratkaisujen vuoksi: esimerkiksi Kristiinankaupungissa oli vain 66 perusterveydenhuollon avokäyntiä tuhatta asukasta kohden (ei-julkisia palveluntuottajia)

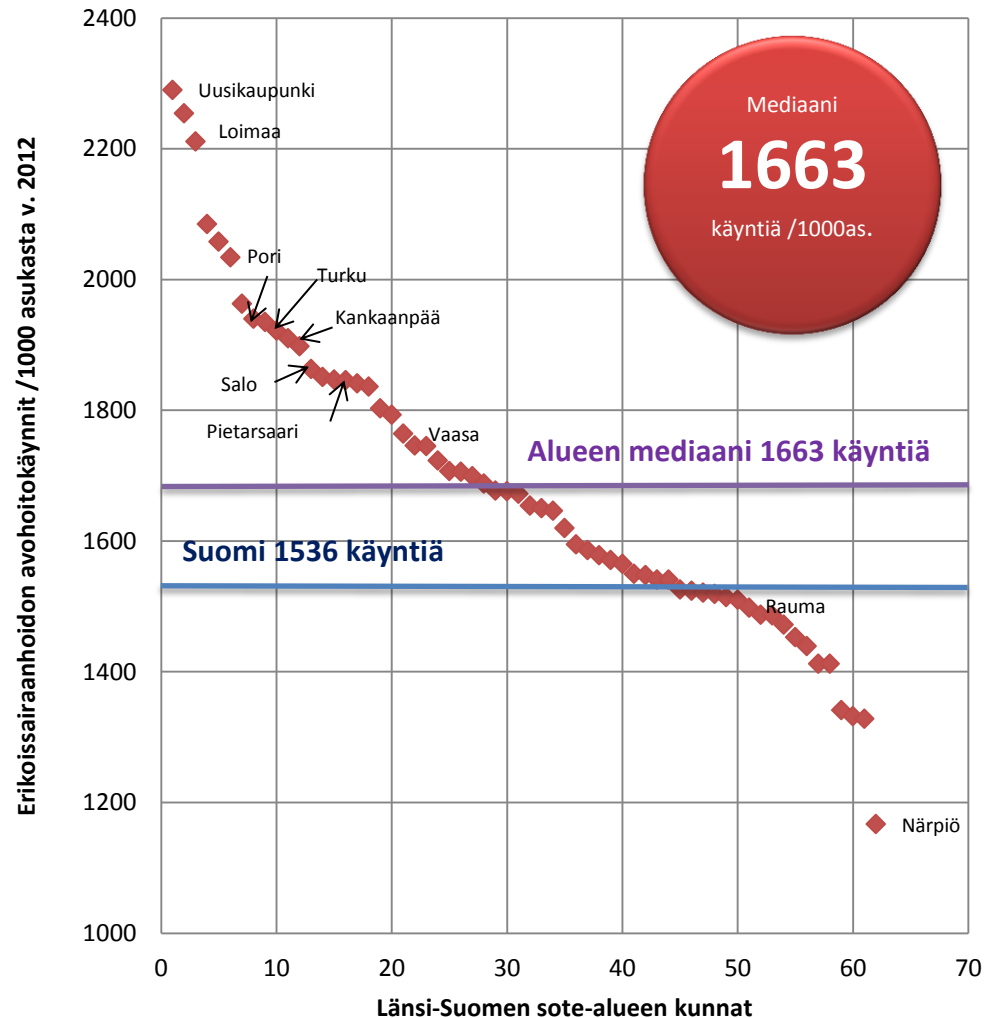
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit /1000 asukasta v. 2012

ERIKOISSAIRAANHOIDON AVOHOITOKÄYNNIT TUHATTA ASUKASTA KOHDEN

- Länsi-Suomen Sote –alueen mediaani oli 1 663 erikoissairaanhoidon avohoitokäyntiä tuhatta asukasta kohden eli noin 10 prosenttia vähemmän kuin koko maassa keskimäärin
- Alueen sisäinen vaihtelu melko suurta: erikoissairaanhoidon avohoitokäyntien määrä vaihteli Uudenkaupungin 2 300 käynnistä Närpiön 1 167 käyntiin
- Erikoissairaanhoidon käyntejä tehtiin eniten Uudessakaupungissa, Loimaalla ja Harjavallassa sekä vähiten Närpiössä, Siikaisissa, Ruskossa ja Kristiinankaupungissa
- Keskuskaupungeista Porissa ja Turussa tehtiin lähes saman verran käyntejä, mutta Vaasassa selvästi vähemmän.

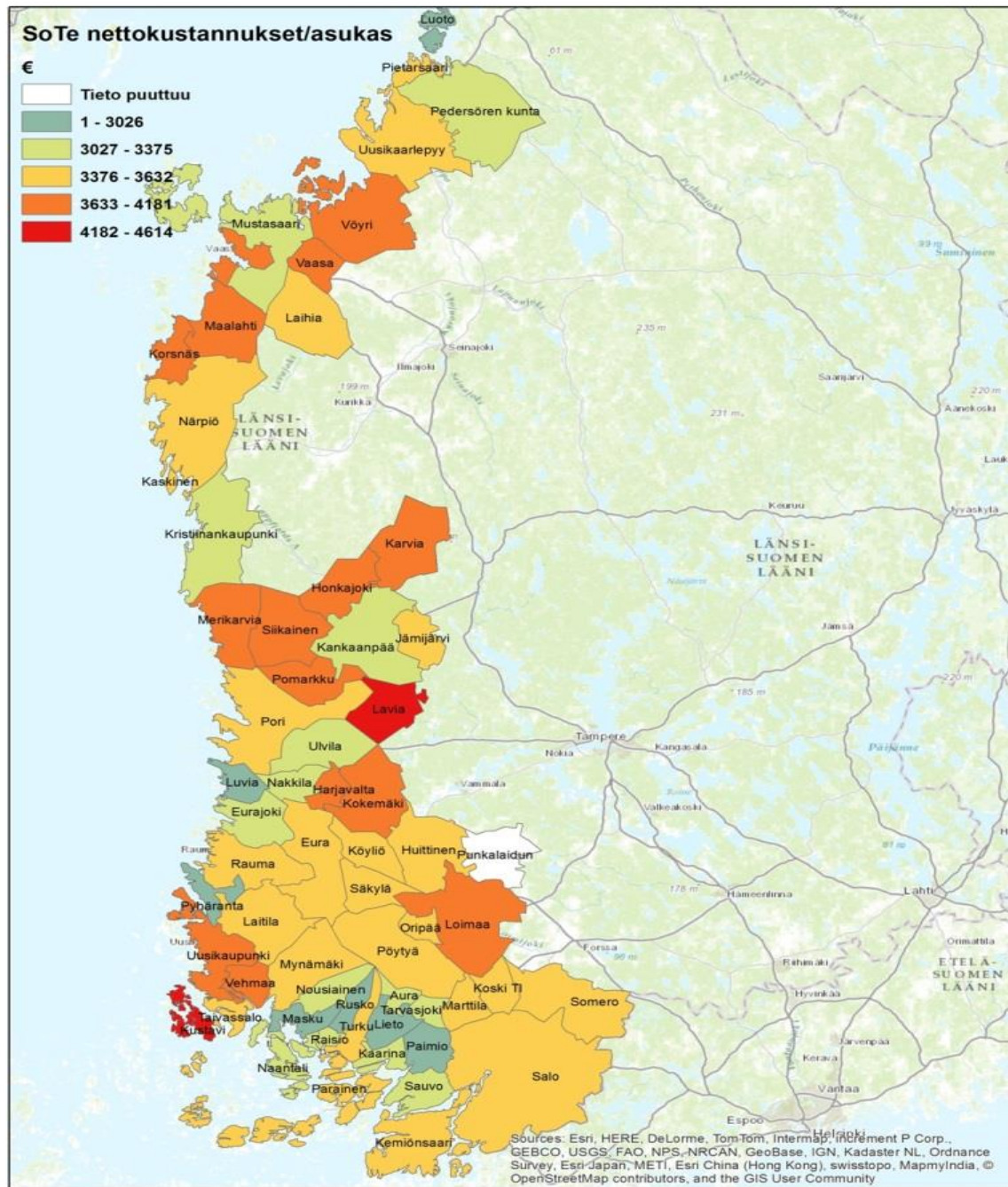
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit /1000 asukasta v. 2012

Länsi-Suomen Sote –alueen kuntien kustannusrakenteeseen liittyviä muuttujia

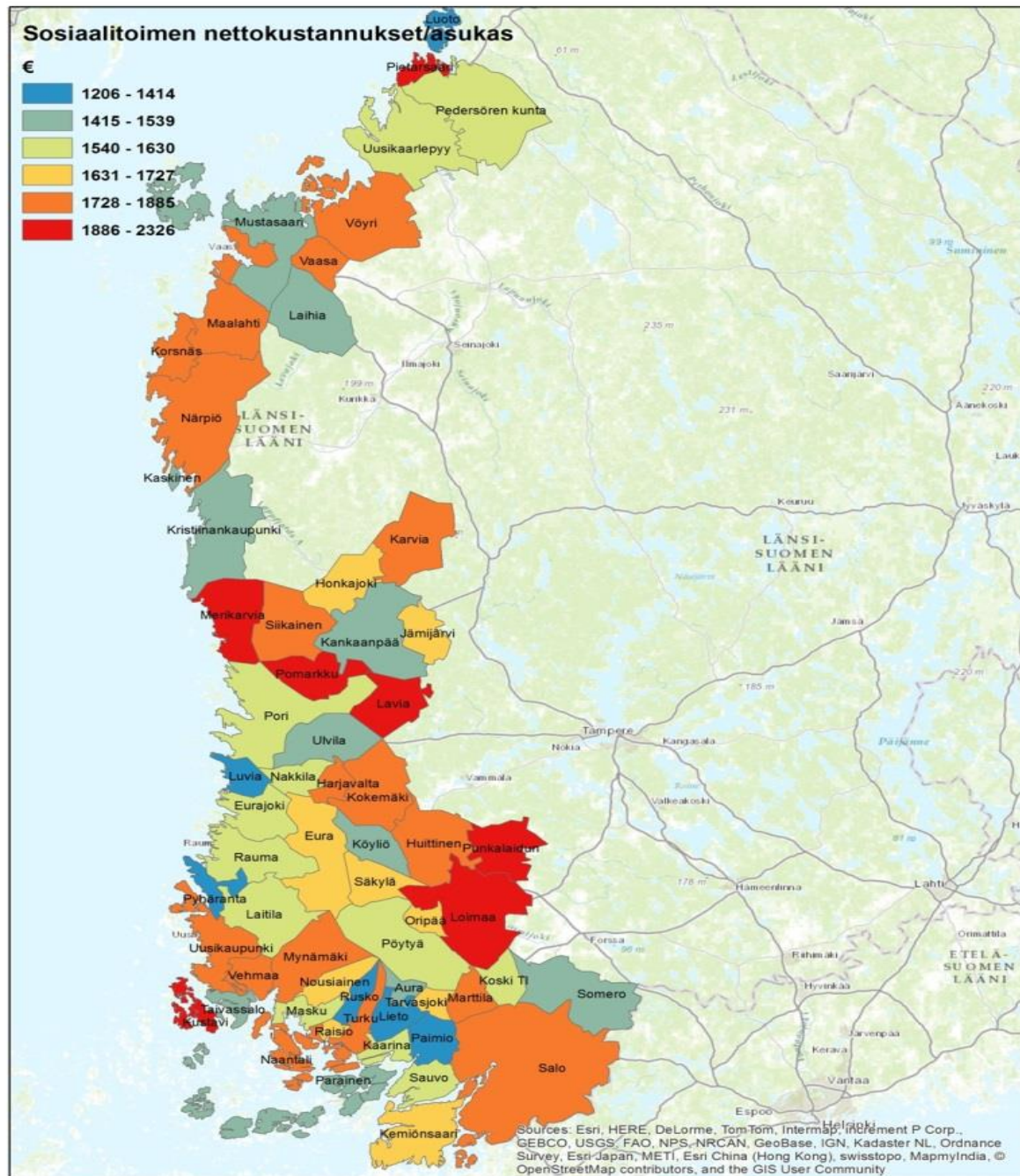
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN NETTOKUSTANNUKSET ASUKASTA KOHDEN

- Länsi-Suomen sote-alueen sosiaali- ja terveystoimen nettokustannusten mediaani oli 3 498 €/asukas, joka ylitti hieman koko maan keskiarvon (3453 €/asukas).
- Yksittäisten kuntien nettokustannukset vaihtelivat paljon: **kustannukset olivat alimmillaan Ruskossa (2 734 €) ja korkeimmillaan Kustavissa (4 614 €) ja Laviassa (4 554 €) vuonna 2012.**
- Alueen keskuskuntien ja seutukes-kusten korkeimmat kustannukset olivat Loimaalla (3 990 €) sekä alimmat Kankaanpäässä (3 375 €) ja Porissa (3.409 €). Vaasan (3824 €) sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset olivat muihin keskuskaupunkeihin verrattuna verrattain korkeat.
- Salon (3516 €), Rauman (3 501 €), Turun (3 487 €) ja Pietarsaaren (3 453 €) nettokustannukset ovat lähellä Länsi-Suomen mediaania ja koko maan keskiarvoa.

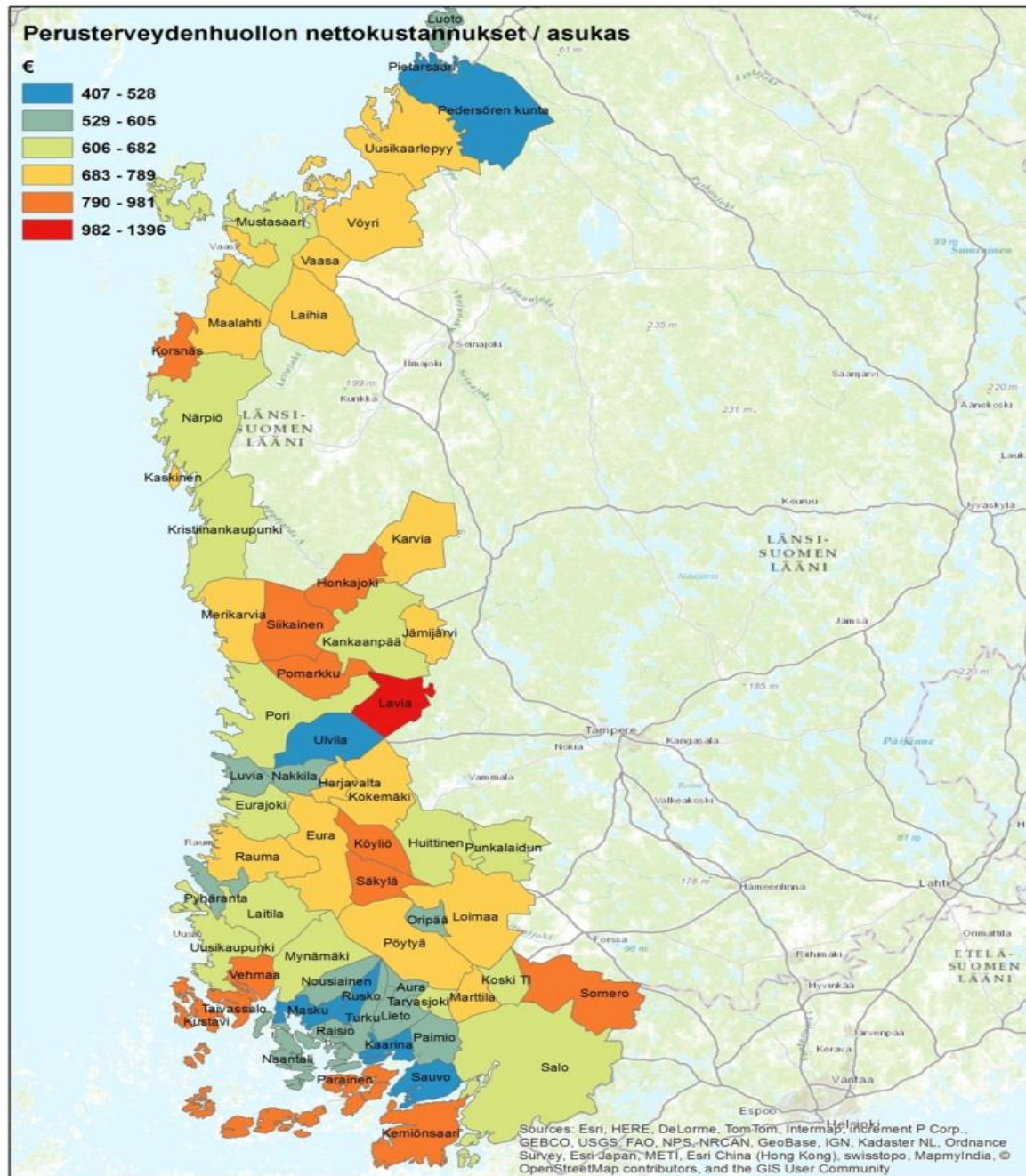
SOSIAALITOIMEN NETTOKUSTANNUKSET ASUKASTA KOHDEN

- Länsi-Suomen sote-alueen sosiaali-toimen nettokustannusten mediaani oli 1640 € asukasta kohti vuonna 2012. Länsi-Suomen mediaani oli alhaisempi kuin koko maan keskiarvo (1 700 €/asukas).
- Kuntien väliset erot suuret: korkeiden ja alhaisten kuntien kustannusten ero oli kaksinkertainen
- Keskuskunnissa ja seutukeskuksissa suurimmat kustannukset asukasta kohden olivat Loimaalla (1 962 €). Alimmat kustannukset asukasta kohden olivat Kankaanpäässä (1 529 €). Rauman (1 606€) ja Porin (1 593 €) kustannukset olivat Kankaanpään lisäksi alueen mediaania alemmat.
- Salossa (1 742 €), Turussa (1 743 €), Vaasassa (1 762 €), Uudessakaupungissa (1 828 €) ja Pietarsaareissa (1 909 €) kustannukset ylittivät alueen mediaanin ja koko maan keskiarvon.

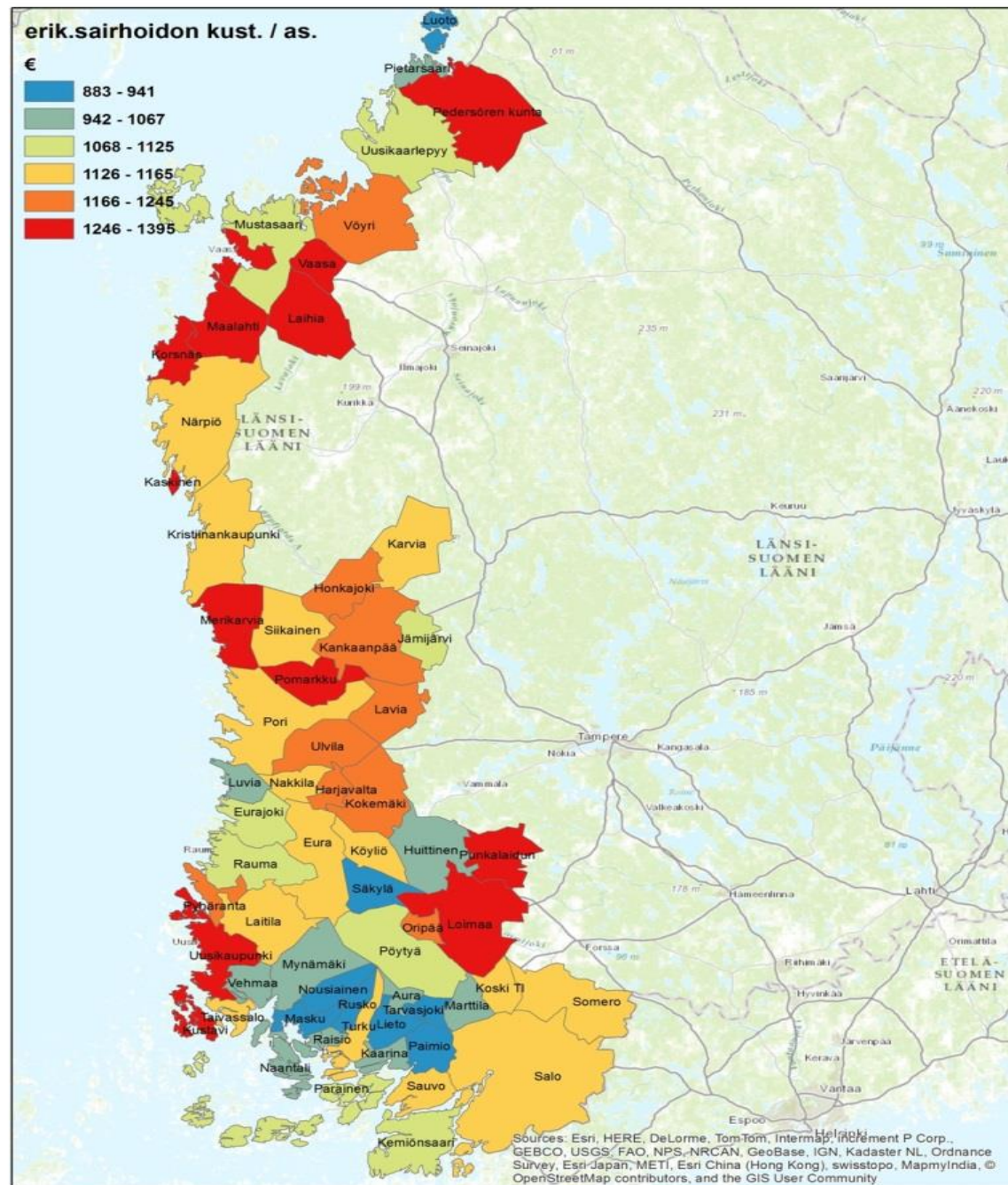
PERUSTERVEYDENHUOLLON NETTOKUSTANNUKSET ASUKASTA KOHDEN

- **Länsi-Suomen sote-alueen** perusterveydenhuollon nettokustannusten mediaani oli 665,5 euroa asukasta kohden vuonna 2012. Koko maan perusterveydenhuollon nettokustannukset olivat samaa luokkaa (663 €/asukas).
- Alueen kuntien nettokustannukset vaihtelivat noin 400 ja 1000 euron välillä per asukas. Poikkeuksena oli Lavia, jonka nettokustannukset olivat kaksi kertaa suuremmat kuin koko alueen mediaani (1369 €). Kaikista alueen kunnista alhaisimmat nettokustannukset olivat Pedersören kunnassa (407 €).
- Keskuskaupungeista ja seutukeskuksista korkeimmat perusterveydenhuollon nettokustannukset olivat Vaasassa (789 €) ja alimmat Pietarsaareissa (474 €). Porin (658 €), Kankaanpään (647 €), Uudenkaupungin (637 €), Salon (614 €) ja Turun (587 €) nettokustannukset olivat alueen mediaania ja koko Suomen keskiarvoa alhaisemmat.
- Vaasan lisäksi Raumalla (757 €) ja Loimaalla (725 €) nettokustannukset olivat yli alueen mediaanin ja koko Suomen keskiarvon.

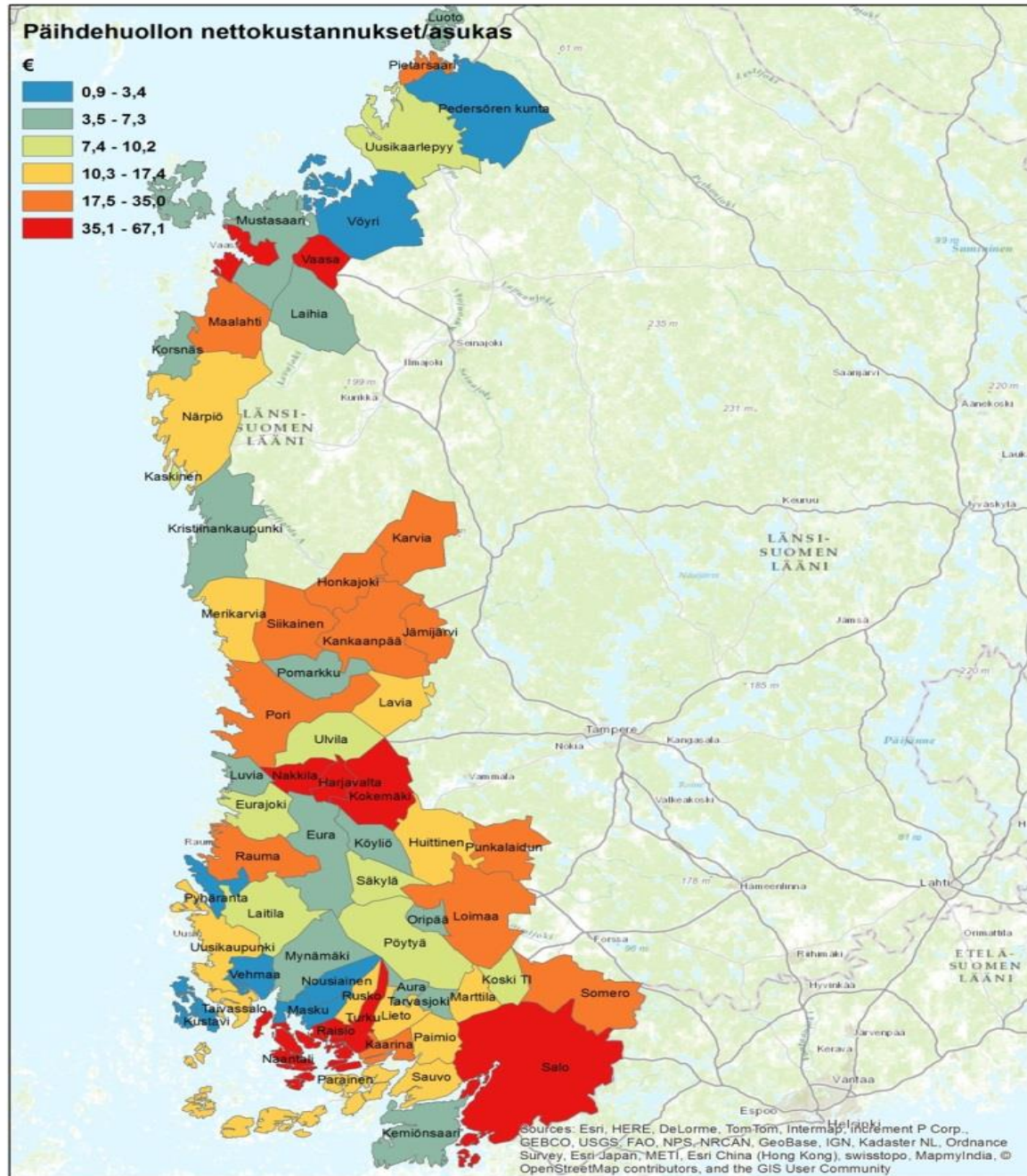
ERIKOISSAIRAANHOIDON NETTOKUSTANNUKSET ASUKASTA KOHDEN

- **Länsi-Suomen sote-alueen** erikois-sairaanhoidon nettokustannusten mediaani oli 1138 euroa asukasta kohti vuonna 2012. Koko maan keskiarvo oli 1 067 euroa asukasta kohti.
- Alueen suurimmat nettokustannukset asukasta kohden olivat Kaskisen kunnassa (1 395 €) ja alhaisimmat Liedossa (883 €).
- Keskuskaupunkien ja seutukeskusten suurimmat kustannukset olivat Uudessakaupungissa (1 287 €), Loimaalla (1 282€) ja Vaasassa (1 269 €) ja alhaisimmat Pietarsaassa (1 058 €).

PÄIHDEHUOLLON NETTOKUSTANNUKSET ASUKASTA KOHDEN

- Indikaattori ilmaisee kuntien kustantamien päihdehuollon erityispalveluihin sekä raittiustyöhön suunnattujen palveluiden nettokustannukset asukasta kohden. Päihdehuollon nettokustannusten määrä suhteutettuna koko väestöön kuvaa osaltaan alkoholin ja huumeiden käytön aiheuttamien ongelmien määrää ja yleisyyttä.
- Länsi-Suomen sote-alueen päihdehuollon nettokustannusten mediaani oli 11,8 euroa asukasta kohti eli 64 prosenttia vähemmän kuin Suomessa päihdekustannukset keskimäärin.
- Alueen päihdekustannukset vaihtelevat kuitenkin suuresti kunnittain: suurimmat kustannukset olivat Raisiossa (67,1 €) ja alhaisimmat Vehmaalla (0,9 €) ja Nousiaisissa (1,9 €).
- Alueen keskustaupunkien ja seutukeskusten päihdehuollon kustannukset asettuivat alueen mediaanin yläpuolelle. Kustannukset olivat korkeimmat Salossa (55,7 €) ja alhaisimmat Uudessakaupungissa (17,4 €). Koko maan keskiarvon ylittävät Salon lisäksi Vaasa (54,3 €), Turku (46,4 €) ja Kankaanpää (34 €). Päihdehuollon kustannukset ovat koko maan keskiarvoa alhaisemmat Pietarsaareissa (26,1 €), Loimaalla (24,9 €), Raumalla (22,6 €) ja Porissa (20,5 €)

Raportti on luettavissa
kokonaisuudessaan:

www.pori.fi/asiakirjat/julkaisut

Kuva: Toni Mailanen

KIITOS !!!